UNIVERZA V MARIBORU

PEDAGOŠKA FAKULTETA

Oddelek za predšolsko vzgojo

DIPLOMSKO DELO

Ana Čujež

Maribor, 2018

UNIVERZA V MARIBORU

PEDAGOŠKA FAKULTETA

Oddelek za predšolsko vzgojo

Diplomsko delo

PRIPRAVA LUTKOVNEGA PROJEKTA Z OTROKI STARIMI OD 4 DO 6 LET

Mentorica:
izr. prof. Sabina Šinko

Kandidatka:
Ana Čujež

Maribor, 2018

Lektorica: Kaja Krajnc, prof. ped. in slo.

Prevajalec: Marija Čujež, uni. dipl. ang.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici, izr. prof. Sabini Šinko, da je bila pripravljena postati moja mentorica in me spodbudila in usmerila pri moji ideji. Zahvaljujem se tudi vzgojiteljicama Urški Muškotevc in Mariji Vrečko za vso pomoč in znanje, ki sta mi ju predali. Zahvaljujem pa se tudi vsem svojim domačim za vso spodbudo.

UNIVERZA V MARIBORU

PEDAGOŠKA FAKULTETA

IZJAVA O AVTORSTVU IN ISTOVETNOSTI TISKANE IN ELEKTRONSKE OBLIKE ZAKLJUČNEGA DELA

Ime in priimek študentke: Ana Čujež

Študijski program: Predšolska vzgoja

Naslov zaključnega dela: Priprava lutkovnega projekta z otroki starimi od 4 do 6 let

Mentor: izr. prof. Sabina Šinko

Somentor:

Podpisana študentka Ana Čujež

- izjavljam, da je zaključno delo rezultat mojega samostojnega dela, ki sem ga izdelala ob pomoči mentorice oz. somentorice;
- izjavljam, da sem pridobila vsa potrebna soglasja za uporabo podatkov in avtorskih del v zaključnem delu in jih v zaključnem delu jasno in ustrezno označila;
- na Univerzo v Mariboru neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico ponuditi zaključno delo javnosti na svetovnem spletu preko DKUM; sem seznanjena, da bodo dela deponirana/objavljena v DKUM dostopna široki javnosti pod pogoji licence Creative Commons BY-NC-ND, kar vključuje tudi avtomatizirano indeksiranje preko spleta in obdelavo besedil za potrebe tekstovnega in podatkovnega rudarjenja in ekstrakcije znanja iz vsebin; uporabnikom se dovoli reproduciranje brez predelave avtorskega dela,

distribuiranje, dajanje v najem in priobčitev javnosti samega izvirnega avtorskega dela, in sicer pod pogojem, da navedejo avtorja in da ne gre za komercialno uporabo;

- dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v zaključnem delu in tej izjavi, skupaj z objavo zaključnega dela;
- izjavljam, da je tiskana oblika zaključnega dela istovetna elektronski obliki zaključnega dela, ki sem jo oddala za objavo v DKUM.

Uveljavljam permisivnejšo obliko licence Creative Commons: CC BY-ND

Začasna nedostopnost:

Zaključno delo zaradi zagotavljanja konkurenčne prednosti, zaščite poslovnih skrivnosti, varnosti ljudi in narave, varstva industrijske lastnine ali tajnosti podatkov naročnika:

____/____(naziv in naslov naročnika/institucije) ne sme biti javno dostopno do __/__(datum odloga javne objave ne sme biti daljši kot 3 leta od zagovora dela). To se nanaša na tiskano in elektronsko obliko zaključnega dela.

Temporary unavailability:

To ensure competition priority, protection of trade secrets, safety of people and nature, protection of industrial property or secrecy of customer's information, the thesis

____/____(institution/company name and address) must not be accessible to the public till_____/_____(delay date of thesis availability to the public must

not exceed the period of 3 years after thesis defense). This applies to printed and electronic thesis forms.

Datum in kraj: Maribor, 20. 09. 2018 Podpis študentke:

_____

Podpis mentorice: _____

(samo v primeru, če delo ne sme biti javno dostopno)

Ime in priimek ter podpis odgovorne osebe naročnika in žig:

_____

(samo v primeru, če delo ne sme biti javno dostopno)

POVZETEK

Naše diplomsko delo predstavlja pripravo lutkovnega projekta s predšolskimi otroki. V teoretičnem delu smo predstavlili, kaj je lutkovno gledlišče, vse o lutki, ki v njem nastopa, ter o različnih lutkovnih tehnikah. Popeljala nas je skozi komponente, ki so sestavni del predstave. Pojasnili smo, kako se je treba lotiti predstave, kaj vse moramo pred tem vedeti, iz katerih delov predstava sestoji, kaj je ključno za začetek in katera tema je najbolj primerna za predstavo, ki jo pripravljamo z otroki. Pojasnili smo tudi, kako izbrati tekst in kako ga sami z otroki napisati. Kako otroci izdelujejo lutke, kostume, sceno, rekvizite, glasbo in kako vadijo za predstavo. Osredotočili smo se tudi na potek posamezih vaj. Med drugim smo se ustavili tudi pri tem, kakšen vpliv ima gledališče na otroke in kakšna sta naša vpliv in vloga pri samem nastajanju predstave ter spoznavanju otrok z gledališčem ter lutkami.

V praktičnem delu je predstavljeno, kako je nastajala naša avtorska lutkovno gledališka predstava z otroki. Otroke je skozi ves postopek nastajanja spremljala lutka klovn Eko, ki se je izkazala za nevrjetno motivacijsko in spodbudno sredstvo. Zaključili smo z uspešno uprizoritvijo predstave.

Ključne besede: lutka, lutkovna predstava, priprava predstave, otroci, vrtec, gledališče za otroke

ABSTRACT

Our graduation work presents the preparation of a puppet project with pre-school children. In theoretical part we presented what a puppet theatre is, all about puppets in it and about various puppet techniques. It took us through the components that are an integral part of the show. We explained how to tackle performance, what we need to know before we start preparing it, what parts it consists of, what is key for a good start and which theme is best suited for the performance we are preparing with children. We also explained how to select text and how to write it with children, how children make puppets, costumes, scenes, music and how to practice. We also focused on the course of individual exercises. Among other things, we stopped at what kind of influence the theatre has on children and what are our influence and role in the creation of the play itself and the acquaintance of the children with theatre and puppets.

The practical part presents how our original puppet prediction with children was created. Throughout the process of formation children are accompanied by a puppet of Eco Clown dolls, which proved to be non-motivational and stimulating. We finished with a successful performance.

Key words: puppet, puppet show, theatre performances, children, kindergarten, theatre for children.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD 1

2 TEORETIČNI DEL 2

2.1 GLEDALIŠČE 2

2.2 LUTKOVNO GLEDALIŠČE 2

2.2.1 KAJ JE LUTKA 3

2.2.2 KAJ PONUJA LUTKOVNO GLEDALIŠČE OTROKOM 3

2.2.3 LUTKOVNE TEHNIKE 4

2.2.4 PRIPRAVA LUTKOVNE PREDSTAVE Z OTROKI 7

2.2.5 KAKO SE LOTITI PREDSTAVE 8

2.2.6 IZBOR TEKSTA 10

2.2.7 IZBOR LUTKOVNE TEHNIKE 11

2.2.8 IZDELAVA LUTK IN SCENE 12

2.2.9 UČENJE BESEDILA IN GOVOR 13

2.2.10 ANIMACIJA 14

2.2.11 GLASBA IN ZVOK 14

2.2.12 VAJE ZA PREDSTAVO 16

2.2.13 REALIZACIJA PREDSTAVE 17

2.2.14 VLOGA VZGOJITELJA PRI PRIPRAVI PREDSTAVE 17

3 PRAKTIČNI DEL 19

3.1 Namen 19

3.1.1 Cilj 19

3.1.2 Postopek zbiranja podatkov 19

3.2 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – IZMIŠLJANJE ZGODBE 20

3.3 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – NASLOV IN SCENA 24

3.4 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – EKO IN EKOLOŠKI OTOK 29

3.5 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – BANANIN OLUPEK, MARJETKA IN PAPIRČEK 35

3.6 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – JOGURTOV LONČEK IN MIŠKA 41
3.7 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – GLASBA 47
3.8 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – VAJE NA ODRU 53
3.9 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – PREDSTAVA 58
4 SKLEP 63
5 LITERATURA 64

KAZALO TABEL

Tabela 1: Izmišljanje besedila 21
Tabela 2: Naslov in scena 25
Tabela 3: EKO in ekološki otok 31
Tabela 4: Bananin olupek, marjetka in papirček 37
Tabela 5: Jogurtov lonček in miška 43
Tabela 6: Glasba 48
Tabela 7: Vaje na odru 54
Tabela 8: Predstava 59

KAZALO SLIK

Slika 1: Izmišljanje besedila 23
Slika 2: Izdelava scene 28
Slika 3: Didaktična igra 34
Slika 4: Izdelava ekološkega otoka 34
Slika 5: EKOV kostum 34
Slika 6: Izdelava kostumov 40
Slika 7: Bralne vaje 46
Slika 8: Zamišljanje pesmi 52
Slika 9: Glasbeni vložki 52
Slika 10: Vaje na odru 57

Slika 11: Vaje na odru z glasbeniki 57
Slika 12: Pred predstavo 62
Slika 13: Predstava 62
Slika 14: Skupinska slika 62

1 UVOD

Lutkovno gledališče je vrsta gledališča, v katerem nastopajo lutke (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016). Tako kot v pravem gledališču gledališča ni brez publike. Otroci se tako skozi lutkovno predstavo učijo osnovne pojme gledališča, hkrati pa se učijo tudi o kulturnem obnašanju v gledališču in tako postajajo tudi dobri gledalci. V lutkovnem gledališču nastopajo lutke, te pa so simbol, ki predstavlja stalen karakter, ki s svojimi pristnimi gestami doseže intenziven čustveni vpliv na publiko (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Kako pa se lotiti gledališke predstave z otroki?
Golubova (2003) in Gal Štorman ter Geč (2013) navajajo komponente, ki jim je treba slediti, če želimo pripraviti predstavo. Te so izdelava lutk in scene, govor, animator, glasbena in zvočna oprema. Brez teh komponent predstave ni (prav tam).

Kaj pa tekst? Po smernicah, ki nam jih v svojem priročniku navaja Rodari (1993), lahko besedilo sestavimo tudi sami z otroki ali izberemo že obstoječega.
Kdaj pa se vse skupaj zares začne? »Ko znamo v enem stavku opisati našo idejo, smo na pravi poti.« (Gal Štorman in Geč, 2013, str. 76) Po navedbi avtorjev nadaljni potek dela poteka z uresničevanjem komponent, ki smo jih omenili zgoraj (prav tam).

Kaj pa vaje? Seveda, ko sledimo vsem komponentam in naredimo vse potrebno, dobimo celoto, ki jo je treba pred premiero dobro povaditi. Vaje naj bi potekale od 8 do 10 tednov in se zaključile s premiero (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Tudi mi bomo v teoretičnem delu naše diplomske naloge spoznali vse komponente lutkovne predstave in potek, kako priti do predstave. V praktičnem delu pa bomo predstavo tudi pripravili in izvedli.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 GLEDALIŠČE

V *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* je definirano tako: »Umetniška ustanova, ki se ukvarja z izvajanjem odrskih, zlasti dramskih del.«

2.2 LUTKOVNO GLEDALIŠČE

- Lutkovno gledališče je vrsta gledališča, v katerem nastopajo lutke. Je enakovredna veja med gledališkimi zvrstmi in vsak, ki v njem igra, sam odgovarja, kako in kaj igra (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Golubova v svojem priročniku navaja 3 osnovne značilnosti lutkovnega gledališča:

- »Vodi in oživlja jo animator in igralec.
- Lutke imajo prednost pred živimi igralci.
- Je gledališče v malem.« (Golub, 2003, str 8)

Po besedah Bezjak Glazer v Golub (2003) z gledališko vzgojo ne samo spoznavamo osnovne gledališke ali lutkovne umetnosti, temveč tudi vzgajamo dobre gledalce. V šolskih gledaliških skupinah delo največkrat poteka po improvizacijskih vajah in vajah z izvajanjem dramskega besedila (Golub, 2003).

Gledališču ni brez publike in prav tako tudi lutkovnega gledališča ni brez publike, vendar v lutkovnem gledališču večino publike predstavljajo otroci (Vogelnik, 2012).

Kot navaja Šinkova (2008), temelji gledališče na treh objektivnih ustvarjalnih elementih, brez katerih po njenih besedah gledališča sploh ni. To so lutkovna igra, ki predstavlja zamisel, ki jo želi pisatelj predstaviti, oder, ki predstavlja skupno delo od igralca do pedagoga in likovnega ustvarjalca, in seveda publika, brez katere gledališča sploh ni, s čimer se strinja tudi Vogelnikova (2012) v prejšnjem odstavku (Šinko, 2008, str. 133).

2.2.1 KAJ JE LUTKA

Lutka ni živa oseba, lutka je nek predmet, »mehanična igrača ali stroj« (Vogelnik, 2012, str. 32). Zato je v zapiskih s predavanj Lutkovno gledališke vzgoje (2016) lutka definirana kot simbol. Animator jo uporablja za ponazoritev lika. Predstavlja stalen karakter, ki je pretiran s svojimi emocijami in dejanji ter na tak način doseže intenziven čustveni vpliv na publiko (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Lutka nastane, ko želi animator oz. lutkar upodobiti nekaj ali nekoga, vzame bistvo in s tem naredi lutko. »Lutka bo vedno poenostavljeno bistvo.« (Vogelnik, 2012, str. 32)

Najpomembnejše in najtežje pri lutki je njeno gibanje. Ni pomembno, kako lepa je lutka, najpomembneje je, da jo zna tisti, ki z njo rokuje, dobro animirati. Glede na dovršenost lutke jih delimo v dve skupini, kot navaja Vogelnikova (2012):

- Lutke, ki same po sebi izražajo, kaj predstavljajo.
- Lutke, katerim značaj izrazi animator.

Velik del lutke pa predstavlja lutkin zvok in glas. Poleg govora danega jezika, ki ga animator pozna, lutka še renči, poje, kašlja, topota, vzdihuje (Vogelnik, 2012).

Kot navajata Crepeau in Richards (2003), delimo uporabo lutk v razredu oz. vrtčevski skupini v dve kategoriji. In sicer ko lutko vodi učitelj/vzgojitelj ali ko lutko vodijo otroci (Crepeau in Richards, 2003, str. 20).

Torej, če povzamemo, tako kot navajajo Sagadin, Ciglar Milosavljević, Seničar in Majcen v svojem priročniku (2014), je lutka komunikacijsko, psihoterapevtsko, motivacijsko sredstvo za vse ne glede na starost ali psihofizično stanje.

2.2.2 KAJ PONUJA LUTKOVNO GLEDALIŠČE OTROKOM

Ker poteka priprava lutkovne predstave dlje časa, se otroci med pripravo seznanijo z različnimi lutkovnimi tehnikami, spoznajo komponente priprave predstave, seznanijo se z različnimi pojmi, ki zadevajo gledališče, kar pa je najpomembneje, »učijo se« domišljije, lepote in skrivnosti (Lainšček, 1994).

Lutke imajo tri funkcije, ki imajo vpliv na otroka. Lutka zabava, lutka je vzgojno in terapevtsko sredstvo (Leyser in Wood v Šinko 2008).

V *Kurikulumu za vrtce* (1999) so navedene naslednje dejavnosti za otroke, stare od 1 do 3 in za 3 do 6 let, ki se vežejo na pridobivanje izkušenj v zvezi z lutkovnim gledališčem:

- Otrok uporablja predmete tako, da predstavljajo druge predmete.
- Animira igrače, lutke in predmete.
- V igri uporablja enostavne rekvizite, scenske prvine in prvine kustuma.
- Sodeluje pri nastopih in praznovanjih.
- Prisustvuje pri preprosti lutkovni predstavi (*Kurikulum za vrtce*, 1999, str. 42).

Poleg vseh teh dejavnosti, ki smo jih navedli, pa se v predstavo otroci tako vživijo in se vanjo tako poglobijo, da se iz nje tudi veliko naučijo, kar pomeni, da morajo ustvarjalci zelo dobro pomisliti, kaj bo sporočilo predstave in da bo to predstavljeno na primeren način. Tako lutkovna predstava vpliva na otrokov spoznavni razvoj in pa tudi na prepoznavanje estetike v okolici. Zelo veliko vlogo pa ima lutkovno gledališče tudi pri kulturni vzgoji. Otroci, ki bodo deležni kvalitetnih lutkovnih predstav, bodo znali iskati lepo v svoji okolici. Vpliv pa ima tudi na razvoj otrokove domišljije in pobeg v čarobni svet (Šinko, 2008).

2.2.3 LUTKOVNE TEHNIKE

Poznamo različne tehnike lutk. Najprimernejše za delo z otroki so:

- prstne lutke,
- namizne lutke (lutke manekeni),
- ročne lutke,
- ploske lutke,
- senčne lutke,
- lutke na palici,

- maske,
- telesne lutke,
- enostavne marionete.

Golubova (2003) pa v svojem priročniku navaja še eno vrsto, ki jo lahko tudi uporabimo kot lutkovno tehniko. To so predmeti in igrače (prav tam).

(Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Vogelnikova (2012) pa lutke deli glede na načine gibanja v tri skupine:

- ročne lutke,
- lutke na palici ali javanke,
- marionete.

Vsaka lutkovna tehnika ima svoje specifične značilnosti.

2.2.3.1 ROČNE LUTKE

Ročno lutko imajo otroci zelo radi. To so lutke, ki se tudi največkrat pojavljajo v lutkovnih igrah. Z lutko na roki se radi tudi igrajo in kaj pogovorijo. Vodimo jo s tremi prsti, najpogosteje pa je izdelana iz blaga (Golub, 2003).

2.2.3.2 MARIONETE

Marionete so ene izmed zahtevnejših lutk. To je lutka na vrvici, ki jo vodimo od zgoraj. Zaradi zahtevnosti vodenja to lutko redko uporabljajo otroci sami. Izdelana je tako, da je na lesen križ zavezana z vrvico. Sestoji iz različnih materialov (Golub, 2003).

2.2.3.3 PLOSKE LUTKE

Te lutke so zelo primerne za mlajše otroke, saj so najpreprostejše za idelavo. Lutke izrežemo iz papirja, narišemo in pobarvamo jim detajle in jih pritrdimo na palico, s katero pri igri lutko premikamo (Golub, 2003).

2.2.3.4 JAVANKE

To vrsto lutk zaradi zahtevnosti izdelave redko izdelujemo z otroki. Zaradi zahtevnosti tako izdelave kot tudi animiranja se je lotijo predvsem zelo izkušeni lutkarji. Lutka sestoji iz glave, rok in obleke, narejena pa je iz lahkih materialov,

da jo lutkar lažje animira. Ti deli se s pomočjo žic premikajo. Del, ki drži in omogoča premikanje glave, imenujemo pištola (Golub, 2003).

2.2.3.5 SENČNE LUTKE

Za senčno gledališče je značilna igra za platnom. Platno ponavadi napnemo na lesen paravan in ga osvetlimo s svetilko ali najpreprosteje z grafoskopom. Naše lutke igrajo med platnom in svetlobnim telesom, da na drugi strani nastane senca. Lutke so preprosto narejene, napogosteje iz papirja. Pomembno je, da imajo dodelane robove in vsebujejo izrezane detajle, da skoznje seva svetloba. Naredimo jih lahko tudi gibljive, premikamo pa jih s pomočjo tanke paličice, ki jo pritrdimo na dno lutke (Golub, 2003).

2.2.3.6 MIMIČNE LUTKE

Mimične lutke so tiste, ki jih ponavadi izdelamo iz odpadnih nogavic. Za izdelavo so primerne tudi rokavice ali kosi odpadnega blaga. So zelo preproste lutke. Lutko nadenemo na roko in jo s premikanjem roke oživimo, kot da odpira usta. Primerne so tudi za dialoge, saj lahko na zelo preprost način na vsako roko poveznemo eno lutko in lutki lahko začneta dialog (Golub, 2003).

2.2.3.7 PREDMETI IN IGRAČE

To so vsakdanji predmeti. Dodamo jim lahko oči, nos, usta ali lase. Ta lutkovna tehnika je najbolj primerna za mlajše otroke, predvsem v vrtcu ali prvi triadi osnovne šole, saj so otroci v tem času na svoje osebne predmete, predvsem igrače, še zelo navezani in jih še prinašajo s seboj v vrtec ali šolo (Golub 2003).

2.2.3.8 ŽIVI IGRALEC NA LUTKOVNEM ODRU

Na lutkovnem odru pa se lahko pojavi tudi živi igralec. Po besedah Trefalta (1993, str. 68.) »to ni nič novega«. Živi igralec se je na lutkovnem odru pojavljal že v zapisih rimskih in španskih lutkovnih predstav. Pod lutkovnim odrom je stal lutkarjev pomočnik, ki je bil živi igralec in njegova vloga je bila razlaga posameznega dogajanja – pripovedovalca. V današnjem času se živi igralec velikokrat pojavlja kot kakšno nadnaravno bitje (Trefalt, 1993, str. 68–69).

2.2.3.9 MASKE

Poleg vseh navedenih lutkovnih tehnik pa se v literaturi pojavljajo tudi maske. O tem piše tudi Varlova. Maska je sredstvo, za katero se lahko skrijemo in postanemo nekdo drug. Otroci se že v osnovi radi šemijo, preoblačijo in maskirajo, v veliko veselje pa so jim seveda maske, ki si jih zamislijo in izdelajo sami (Varl, 1998, str. 28).

2.2.3.10 KOSTUMI

Pri gledaliških predstavah pa se namesto lutk pojavljajo kostumi. Seveda kostume najdemo tudi v lutkovnih predatavah. Kostumi že sami po sebi predstavljajo čas in kraj, v katerem se zgodba dogaja, in določajo karakter lika, ki ga nosi. Pomembno je, da kostum igralcu povzroča pozitivne in ne negativnih občutkov ter da so kostumi med seboj podobni in s tem sledijo osnovnemu konceptu, ki ga je režiser igre določil na začetku. Kostum ni le del garderobe, ki jo prinesemo od doma, temveč daje likovemu karakterju piko na i. Poleg klasičnih kostumov obstajajo tudi nevtralni kostumi, ki so večinoma temna oblačila, ki so primerna tudi za lutkarje. Pri izdelavi kostumov moramo biti inovativni, avtor predlaga tudi recikliranje, pozorni pa moramo biti na gibljivost nastopajočega in ne onemogočiti izražanja mimimike ter posledično govora (Geč v Gal Štorman in Geč, 2013 str. 81–82).

2.2.4 PRIPRAVA LUTKOVNE PREDSTAVE Z OTROKI

Gal Štormanova in Geč (2013) navajata, da je za začetek pomembna ideja oz. naš namen, kaj točno želimo s predstavo publiki sporočiti. »Ko znamo v enem stavku opisati našo idejo, smo na pravi poti.« (Gal Štorman in Geč, 2013, str. 76)

Golubova (2003) in Gal Štormanova ter Geč (2013) navajajo nekaj pomembnih komponent, ki jih moramu upoštevati pri pripravi predstave:

- izdelava lutk in scene,
- govor,
- animator,
- glasbena in zvočna oprema.

Poleg teh komponent pa smo s prebiranjem literature zaznali še, da je seveda za začetek treba imeti primeren tekst oz. idejo, s katero bomo skupaj z otroki le-tega ustvarili. Velik pomen ima tudi lutkovna dramaturgija in izbor lutkovne tehnike, postavitev mizanscene, poleg glasbe pa imajo velik pomen tudi svetlobni efekti (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Če želimo, da naša predstava uspešno nastaja, se moramo ravnati po navedenem.

Šinkova (2008) navaja, katera znanja mora imeti pedagog oz. mentor, ki se z otroki loti priprave gledališke ali lutkovne predstave, da je ta uspešna. Pomembno je, da pedagogi vedo vse tisto, kar poznajo tudi živi igralci, kar pa je najpomembneje, je to, da znajo lutko oživeti. Pedagog mora dobro razviti in poznati lutkin karakter, njeno gibanje, glas, obnašanje, da lahko kasneje ta karakter prenese na otroke lutkarja oz. otroku pomaga, da svoji lutki sam razvije njen karakter (Šinko, 2008).

2.2.5 KAKO SE LOTITI PREDSTAVE

Kot prvo se moramo odločiti, kaj sploh želimo predstaviti. Kakšno temo bomo izbrali in s čim želimo nagovoriti publiko. V osnovni ideji že morajo biti zajete vse komponente od scene, kostumov, zvočne in jezikovne podobe, kar skozi celoten potek nadgrajujemo, dopolnjujemo in/ali spreminjamo (Geč v Gal Štorman in Geč, 2013).

Sledi delitev vlog in vaje, ki pri odraslih igralcih najpogosteje potekajo tako, kot navaja Vogelnikova (2012): »Režiser razdeli vloge, sledijo bralne vaje, na katerih se igralci seznanijo z besedilom. Poleg režiserja sta na vajah prisotna tudi lektor in dramaturg, ki pojasnjuje morebitne neznane pomene. Sledi tako imenovano urejanje prometa (osnovna postavitev na odru), sledijo vaje, ko igralci že znajo besedilo na pamet. Režiserju vseskozi pomagata dramaturg in lektor, poleg samih vaj pa intenzivno poteka še izdelava scene, kostumov, rekvizitov, frizur. Za konec pa je čas še za predpremiero in premiero.« (Vogelnik, 2012, str. 28–29)

Pri pripravi predstave z otroki pa vse poteka malo drugače. Pri nastajanju predstave so pomembni otroci in ne sama predstava. Pri gledališču se lahko izkaže

vsakdo. Prilagoditi pa je treba vso delo. Že bralne vaje potekajo drugače. Namesto samostojnega prebiranja gre bolj za pripovedovanje zgodbe in pripovedovanje ob slikah danega prizora. Mentor lahko tudi prebere besedilo, ki ga pove dani lik, otrok, ki igra ta lik, pa ga ponovi za njim. Pri postavljanju na oder je treba otroke seznaniti s tem, da oni igrajo za igralce, čeprav se morajo pretvarjati, kot da jih v resnici ni tam. Gledalcem morajo biti skozi vso igro vidni, govoriti jasno in glasno, ne pa govoriti direktno njim temveč soigralcem (Vogelnik, 2012).

Pri uvajanju otroka v prostor je mentorjem lahko v pomoč maketa odra, kjer lahko oder otrok usvoji in dojame skozi igro. Določi točne pozicije otrok na odru in takrat, ko njihov lik ne nastopa na odru. Pomemben je tudi potek gibanja v prostoru, ki je že po naši naravi iz leve proti desni. Pomembno pa je tudi igranje vlog, pri katerih morajo otroci dodobra razviti in spoznati svoj lik (Vogelnik, 2012).

Seveda pa je, kot navaja Vogelnikova (2012), za pripravo lutkovne predstave treba najprej imeti lutko. To je tudi prva komponenta, ki smo jo navedli po avtoricah Golub (2003) in Gal Štorman ter Geč (2013). Potem pa je treba pustiti otrokom, da se z lutko izživijo, da jo preizkusijo in so z njo spontani. Ko pa se začne »resno delo«, je za lutkarje tukaj nekaj pravil, ki se jih morajo držati:

- Lutko lutkar vedno kaže gledalcem.
- Lutkar skozi vso igro gleda le svojo lutko.
- Pri pogovoru lutk je tista, ki govori, v gibanju, vse ostale pa so pri miru.
- Vsaka kretnja, ki jo lutka naredi, je vezana na eno gesto, lutka ne »skače« na vsak zlog.
- Pred govorom lutka naredi majhen gib vstran od druge lutke, s katerim vdihne za začetek govora. Govor tudi konča z gibom.
- V pomoč so nam vaje pred ogledalom in snemanje vaj (Vogelnik, 2012, str. 38).

2.2.6 IZBOR TEKSTA

Takoj za idejo je treba sestaviti primeren tekst, ki mora biti preprost in zajemati veliko humorja, ne sme biti dolgočasen in posamezen lik ne sme imeti predolgega monologa (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Za začetek je pomembno, da mentor določi besedilo, ki je visoko kakovostno, saj otroke vzgajamo tudi v dobre bralce. Vse večkrat pa se pojavlja, da mentorji skupaj s svojo gledališko skupino tekst zapišejo sami. Teme teh besedil ponavadi zajemajo aktualno dogajanje v šolskem ali vrtčevskem okolju (Golub, 2003).

Pri izbiri teksta pa se moramo zavedati tudi avtorskih pravic. Pomembno je, da avtorja določenega besedila obvestimo o uporabi njegovega besedila v naši predstavi. Ob morebitnih težavah se lahko posvetujemo z Avtorsko agencijo Slovenije (Geč, v Gal Štoramn in Geč, 2013 str. 88).

2.2.6.1 ZAMIŠLJANJE TEKSTA Z OTROKI

Kot navaja Rodari (1996), se teksta lahko lotimo na način podajanja asociacij. Beseda našemu umu povzroči podobno verižno reakcijo, kot jo kamen, ki ga vržemo v vodo, povzroči na gladini vode. Beseda v nas izzove verižno reakcijo različnih misli in spominov. Tako so se pred leti v vrtcih Reggio Emilia začeli igrati igro asociacij, pri kateri so otroci drug za drugim stopali na »oder« in si drug za drugim podajali nove besede, ki so sestavljale nastajajočo zgodbo. Vzgojiteljica je to zapisovala.

Glavni pripovedovalec z dano temo ali asociacijo sproži vrsto novih asociacij in idej. Pomembno je, da ima otrokova domišljija prosto pot. Otroci pri svojih asociacijah pomagajo drug drugemu in v skupini iščejo nove zamisli. Ponavadi izberejo osebe in predmete iz domačega okolja in si o njih s pomočjo asociacij zamislijo domišljijsko zgodbo. Če se otrokom tok misli ustavi, jih spodbudimo z različnimi vprašanji, ki temeljijo na humorju, saj tudi oni sami raje postavljajo in odgovarjajo na taka vprašanja. S podvprašanji jim pomagamo tudi najti pravi razpon med domišljijo in realnostjo (Rodari, 1996).

Zgodbo za lutkovno predstavo začnemo pisati tako, da se odločimo za problem populacije, ki ga želimo predstaviti v naši predstavi. Ravnamo se po zgradbi

dramskega trikotnika. Torej začetno izhodišče, ki mu sledita zaplet, vrh, razplet in zaključek. S tem dosežemo, da se bo naša zgodba izoblikovala v smiselno celoto. (Sagadin, Ciglar Milosavljević, Seničar in Majcen, 2014, str. 32).

Kot prvo moramo predstaviti problem in določiti osebe, ki imajo ta problem, ter kraj in čas, v katerem se to dogaja. Ko predstavimo glavno osebo in njen problem, dodamo še duge osebe, ki ji pri tem pomagajo ali pa tudi ne. Čeprav v zahtevnejših dramskih besedilih glavni junak lahko v različnih situacijah zavzame vlogo preganjalca, žrtve in rešitelja, za kratek preprost tekst, ki ga pišemo z otroki, to ni potrebno. Ključnega pomena pa je, da je rešitev danega problema rešena v stiku z glavno osebo oz. osebo, ki pravzaprav ima problem (prav tam).

Napisani zgodbi sledi pretvarjanje v dialoge. Čeprav je že zelo hitro, pa nam to pomaga pri nepredvidenemu zaključku zgodbe. Pomembno je, da je zgodba vseskozi obdana s humorjem, saj je v predstavah ponavadi naš cilj, da nek problem publiki predstavimo na humoren način in jih s tem sprostimo (prav tam).

Ko je zgodba napisana tudi v obliki dramskega besedila, v besedilo pod opombe vključimo tudi glasbene vložke in zvočne efekte, ki stopnjujejo dramatičnost in svetlobne dodatke, ki nam pri sami uprizoritvi pomagajo določati, kateri del dneva je, ko se predstava odvija in se menjuje scena, saj takrat, ko je tema, nemoteno zamenjamo sceno ali rekvizite (Gal Štorman in Geč, 2013).

2.2.7 IZBOR LUTKOVNE TEHNIKE

Še preden se lotimo izdelave lutke, se moramo odločiti za lutkovno tehniko. Pomembno je, da dobro poznamo vsako posamezno lutkovno tehniko, saj na tak način lažje opredelimo, kako bo naša lutka izgledala in kateri material bo najbolj primeren za njeno izdelavo. Glede na zvrst naše predstave pa je pomembno tudi, da karakterji lutke sovpadajo z njenim gibanjem (Štušteršič, v Sagadin, Ciglar Milosavljević, Seničar in Majcen, 2014, str. 35).

2.2.8 IZDELAVA LUTK IN SCENE

Otrok mora lutko izdelati sam, ni toliko pomembno, kako njegova lutka izgleda, temveč bolj to, da je vanjo vključil svojo domišljijo in izoblikoval karakter, kot si ga je sam zamislil. Naša naloga je, da otroku verjamemo, da je naredil tisto, kar on misli, da je naredil, in s tem ne zaviramo njegove kreativnosti (Korošec v Borota, Geršak, Korošec in Majaron, 2006, str. 130).

Kot smo že omenili, najprej določimo lutkovno tehniko, ta pa za sabo potegne še dve komponenti, s katerima je tesno povezana. Ko določimo lutkovno tehniko, določimo še material, iz katerega bomo lutko izdelali, in njeno likovnost (bo ljubka ali zastrašujoča) (Štušteršič, v Sagadin, Ciglar Milosavljević, Seničar in Majcen, 2014, str. 35).

Glede na to, kaj imamo na razpolago in koliko časa imamo za to, se najlažje odločimo, kaj bomo za izdelavo porabili. Seveda moramo misliti tudi na posamezen lik, ki ga likovno ustvarjamo, in seveda na njegovo likovnost. Največkrat je material za izdelavo lutk sledeč: papir, karton, blago, recikliran material. Za lutko, ki pa bo služila kot terapevtsko sredstvo ali kot junak v kakšni pomembnejši lutkovni predstavi, za izdelavo uporabimo bolj kompleksen material (prav tam).

Pod isto komponento spada tudi izdelava scene. Najprej moramo razčleniti besedlio na prostore, v katerih se naša zgodba dogaja, in ko to naredimo, razmislimo o tem, kaj je v prostoru nujno potrebno in kaj ne, kakšen je ta prostor, kakšen je karakter prostora in ali je notranji ali zunanji. Potem se lotimo izdelave scene, in sicer tako, da si zamislimo, ali bo naša scena realistična ali ne. Pomembno je, da sceno naredimo tako, da nimamo preveč težav, če z našo predstavo gostujemo na neznanem odru (Geč v Gal Štorman in Geč, 2013).

Pri izdelavi scene in kostumov je treba paziti, da kostumi otrok ne ovirajo pri sami igri in da je scena v manj močnih barvah, da ne potegne vse pozornosti nase. Smiselno je, da otroci prinesejo materiale in kakšne kose oblačil, ki bi bili primerni za predstavo, tudi od doma. Pri izdelavi teh dveh komponent je treba biti po mnenju Vogelnikove (2012) iznajdljiv.

2.2.9 UČENJE BESEDILA IN GOVOR

Čeprav zgleda, da je pri celotni predstavi najlažje le povedati tekst, tudi temu ni tako. Govor osebo oz. lutko določa prav toliko kot njena oblika. Govor vsakega lika mora biti poleg glasnosti in tehnične dovršenosti tudi prepričljiv, da ga bo publika lahko razločno razumela. Samo besedilo je v bistvu šele izhodišče za razvoj odrskega govora, saj lahko režiser postavi zgodbo v kak drug dogajalni čas ali kraj in s tem spremeni način govora posameznega lika. Pomembno je, da otroci pomagajo pri razvoju in določitvi govora posameznega lika, saj se tudi kasneje, ko predstavo igrajo ali spremljajo kot gledalci, lažje vživijo vanjo (Vogelnik, 2012).

Kot navaja Trefalt (1993), otrokov govor nastane kot posnemanje odraslega. Tudi poslušanja se nauči že zgodaj. Otroški govor pa se od odrskega razlikuje. Zato moramo otroke naučiti pravilnega govora za oder. Ta govor je čist in razumljiv ter melodičen. Še bolj zahteven pa je lutkovni govor na odru, saj moramo poleg jasnega in glasnega ter tehnično dovršenega govora skrbeti še za ustrezno animacijo lutke (prav tam, 1993, str. 42).

Vogelnikova (2012) navaja temeljna pravila govorjenja na odru:

- »Govoriti je treba v naprej določeno točko in ne v tla ali soigralca.
- Uporabiti je treba glas iz prepone. Ta glas je nižji, lažje ga je poslušati in preprečuje izgubo glasu.
- Počasen govor.
- Razgibavanje govornih organov in ogrevanje glasu pred vsako vajo.
- Spremljanje govora soigralcev, da bo vedel, kdaj je na vrsti njegova replika.
- Ob prevelikem hrupu je smiselno vključiti pavze, da se nemir ustavi in se produktivno delo lahko nadaljuje.

- Gestikulacije se morajo skladati s povedanim med samo predstavo.
- Pomisliti moramo tudi na polnost prostora, na gledalce, in se na to, da bolj polna dvorana zaduši zvok, pripraviti že pred samo predstavo.« (Vogelnik, 2012, str. 7–8).

2.2.10 ANIMACIJA

Animacija je naslednja komponenta, ki je odvisna od vrste lutke, ki jo izberemo (Golub, 2003). Zelo velik pomen ji dajemo predvsem zato, ker predstavlja neposreden stik s publiko. Prevod besede »animirati« iz latinščine pomeni »dati dušo, dati življenje nekemu predmetu (Golub, 2003, str. 9) Tega se moramo tudi zavedati in držati, saj je animator tisti, ki oživlja lutko, ki je pravzaprav neživi predmet (Golub, 2003).

Lutkovni igralec vsa lutkina doživetja izraža skozi lutko, kar lutkovno gledališče razlikuje od vseh drugih zvrsti gledališča. Zato je zelo pomembno, kakšen odnos ima animator do animiranega predmeta. Animator je tisti, ki lutki določi enkraten karakter, ki je zaničilen za vsako posamezno lutko (Šinko, 2008, str. 133).

Pred vsako uprizoritvijo besedila mora vsak otrok dobiti svojo vlogo, ki mu je najbolj pisana na kožo. Mentor otrokom pri tem pomaga tako, da skupaj z otroki razdela karakter posameznega lika. Pri učenju gibanja si lahko otroci pogledajo posnetke gibanja različnih živali, ki nastopajo v njihovi predstavi. Pomembno je, da posamezna gibanja mentor najprej usvoji sam, da lahko ta znanja kasneje prenese na otroke. Lutka med učenjem gibanja razvije tudi svoj značilni govor in ton, s katerim bo govorila (Voglenik, 2012).

2.2.11 GLASBA IN ZVOK

Lutkovna predstava pa ne bi bila prava, če je ne bi opremili z glasbo. Golubova (2003) navaja, da z glasbo v predstavi ustvarimo napetost in sproščenost. Najpogosteje to dosežemo z različnimi šumi in zveni, ki jih lahko posnamemo ali

pa so igrane v živo. Živa glasba je pogosta predvsem pri predstavah z otroki zaradi številčnosti skupin (Golub, 2003).

Tako kot navaja Golubova (2003), se z njo strinja tudi Vogelnikova (2012), da ima glasba v predstavah največji pomeh pri ustvarjanju napetosti pri posameznih dramatičnih dogodkih. Enak pomen ima glasba tudi v filmih, igranih gledaliških predstavah itd. Poznamo pa tudi predstave, kjer je glasba osnovno izrazno sredstvo, to so različni muzikali, opere, glasbene predstave (Vogelnik, 2012).

Golubova (2013) navaja, da je glasba v otroških in lutkovnih predstavah nuja. Poskrbeti je treba, da glasba doseže svoj namen, da popestri samo predstavo, ne pa da morebiti s svojo glasnostjo ali agresivnostjo otroke prestraši ali celo odvrne (Vogelnik, 2012).

Že z izbiro instrumentov scenske glasbe pripomoremo k različnosti barve same glasbe. Priporočljivo je vključiti pesmi, ki jih pojejo junaki predstave, saj s tem popestrimo predstavo. Junak lahko s pesmijo poroča o svojih občutjih ali preteklih dogodkih, lahko predstavi sebe ali glavno poslanstvo predstave, lahko pa se le veseli in raja, kar radi počno tudi otroci. Gal Štormanova in Geč (2013) opozarjata, da je treba premisliti, kakšno glasbo vključimo v predstavo, saj mora glasba dramaturško slediti celotni predstavi, pomembno pa je tudi, da se glasbeni stili med seboj ne mešajo. Kot navaja Vogelnikova (2012), je zelo dobro, če je otrokom glasba iz predstave znana, saj jo otroci tako bolje sprejmejo. Tudi v predstavah, kjer glasba ni povsem znana otrokom, sledijo melodiki in ritmiki znanih otroških pesmi (Vogelnik, 2012).

»Če glasba sama nosi smotrni dramaturški lok, je glasba enakovreden nastopajoči akter.« (Gal Štormani in Geč, 2013, str. 85)

Ponavadi otrok ni težko naučiti pesmi, vedar pa se pojavljajo tudi otroci, ki se ne izpostavljajo radi in jim je petje muka. Kot navaja Varlova (1998), si pri tem lahko zelo dobro pomagamo z lutko, ki je zelo dobro motivacijsko sredstvo. Kot primer navaja pesem o ptici in izdelavo lutk ptic, zaradi katere se otroci lažje poglobijo v besedilo, pesem doživijo in kasneje zapojejo (Varl, 1998).

2.2.12 VAJE ZA PREDSTAVO

Trefalt (1993) navaja, da se potek vaj razlikuje glede na odločitev režiserja, glede na zahtevnost dane predstave, skratka glede na okoliščine, v katerih dana predstava nastaja (prav tam, 1993, str. 140).

Še pred prvo pravo vajo je pomembno obvladati animiranje lutke, kar je pri otrocih seveda drugače kot pri odraslih. Pomembno je, da smo, preden otrokom lutko sploh damo v roke, njim dober vzgled. Otroke navajamo, da tudi sami, tako kot jim pokažemo, vadijo gibanje in poskušajo kretnje uskladiti z gibanjem. Opozarjamo jih na to, da je treba lutko, če želimo, da oživi, skozi celotno igro gledati in ne opazovati okolice. Sledijo individualne vaje pred ogledalom, kar otrokom prav tako pokažemo, da lahko kasneje tudi sami to izvajajo (Crepeau in Richards, 2003, str. 36).

V lutkovnem gledališču poznamo različne vrste vaj, ki jih Trefalt (1993) navaja tako: »Vaje delimo na vaje za mizo, aranžirne, utrjevalne, prehodne, scensko tehnične, lučne vaje, glavno vajo, generalno vajo, obnovitvene vaje in alternacijske vaje.« (Trefalt, 1993, str. 140)

Naštete vaje se pojavljajo v različnih razmerjih glede na lutkovno tehniko, ki jo izberemo v naši predstavi.

Na predavanjih pri predmetu Lutkovno gledališka vzgoja smo spoznali, kako je najprimerneje razporediti vaje pri lutkovni predstavi z otroki.

Vaje za samo predstavo se začnejo, ko so vse zgoraj naštete komponente izpolnjene. Vaje potekajo od 8 do 10 tednov in se končajo z uprizoritvijo (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Najprej začnemo s preprostimi improvizacijskimi vajami, kar poteka približno 3 tedne, nato jih seznanimo s tremi različnimi teksti in dovolimo, da otroci sami izberejo, katerega bi najraje uprizorili. Sledi delitev vlog in vaje po prizorih, za kar otroci potrebujejo približno od 3 do 5 vaj in kasneje od 2 do 3 vaje, da vse skupaj sestavijo v celotno predstavo, kar zaključimo z dvema generalkama (Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja, 2016).

Kot zadnja vaja je na vrsti glavna oz. generalna vaja. Na tej vaji naj bi vse potekalo tako, kot mora potekati na premieri. Na to vajo se povabi nekaj ljudi, da je občutek, kot da gre zares. Po koncu pa režiser oz. v našem primeru mentor pove, kaj je bilo dobro in kaj je treba še izboljšati. Pozornost nameni tudi kritičnim mestom in na kaj je treba biti še posebej pozoren. Ta vaja je pomembna tudi zato, ker se odigra pred pravo sceno, z vsemi kostumi, rekviziti, glasbo, instrumenti in svetlobnimi efekti, skratka kot da je zares. Tukaj morajo igralci tudi preveriti, ali je vse na svojem mestu in ali so kostumi in rekviziti čisti in celi (Trefalt, 1993, str. 148).

Skozi celotno pripravo predstave pa je pomembno, da vzgojitelj ni pod napetostjo zaradi nastopa in da ne ovira kreativnosti otrok (Korošec v Borota, Geršak, Korošec in Majaron, 2006).

2.2.13 REALIZACIJA PREDSTAVE

Za konec je zelo pomembna tudi uprizoritev pred publiko, ki predstavo z navdušenjem sprejme in igralcem pokaže, da se je njihov trud poplačal. Priprava skupinske predstave pa zelo pozitivno vpliva tako na celotno skupino kot tudi na posameznika (Korošec v Borota, Geršak, Korošec in Majaron, 2006).

2.2.14 VLOGA VZGOJITELJA PRI PRIPRAVI PREDSTAVE

Golubova (2003) navaja, da je najpomembneje, da se v tem času hitrega življenja ustavimo in najdemo čas, da prisluhnemu otrokovim interesom. Zelo pomembno je, da vzgojitelj, ki z otroki pripravlja predstavo, pozna učno-vzgojne vsebine, prilagodi metode različni starosti in razvojnim zmožnostim ter spodbuditi čim več otrok, da se navdušijo nad gledališčem in lutkarstvom (Golub, 2003).

Kot smo že omenili, Korošec (v Borota, Geršak, Korošec in Majron, 2006) navaja, da je pomemben nenapet proces in ne težnja po samem končnem produktu.

Že sama lutka, ki jo mentor lahko uporabi za uravnavanje reda ali pa kot motivacijsko sredstvo, je tisto, kar mora mentor pripraviti. Pokazati svoje znanje o animiranju lutke in jo obvladati v taki meri, da lahko lutka vodi skupino.

Rokovanje z lutko pa mora prepustiti tudi otrokom, da se lahko sami od bližje seznanijo z njo in se skozi njo tudi izrazijo. Mentor mora biti otrokom gibalni in glasovni vzgled. Vzgled pa jim daje tudi pri načinu, kako sam vadi gibanje lutke in koliko truda v to vloži (Crepeau in Richards, 2003, str. 22–23).

V vsaki načrtovani dejavnosti, kjer pripravljamo lutkovne ali gledališke predstave, sledimo k temu, da si vsak posameznik razvija domišljijo. In tudi to je ena izmed vlog, ki jo opravlja vzgojitelj pri pripravi predstave (Lainšček, 1994, str. 13). Golubova (2003) poleg navedenega navaja, da je vloga vzgojitelja poleg razvijanja domišljije še ta, da otrokom pomaga pri čustveni rasti, razvoju domišljije, doživljanje lepega, spontanega izražanja, poleg tega pa še razvoj ustvarjalnosti (Golub, 2003, str. 5).

Seveda pa je mentor tisti, ki predstavo koordinira.

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 Namen

Namen našega diplomskega dela je bil narediti lutkovno gledališki projekt z otroki, starimi od 4 do 6 let. V teoretičnem delu diplomskega dela bomo predstavili komponente priprave lutkovne predstave z otroki. Kako se lotiti posamezne dejavnosti in kaj moramo pri posameznem delu upoštevati.

V praktičnem delu smo ta potek preizkusili. Načrtovali smo 8 priprav, skupaj z zaključno, ki je bila izvedba predstave.

3.1.1 Cilj

Cilj našega diplomskega dela je bil na podlagi načrtovanih dejavnosti s področja ustvarjanja lutkovega projekta z otroki narediti celotno lutkovno gledališko predstavo od zamišljanja besedila na dano temo, izdelave kostumov, rekvizitov, scene, predstavo opremiti z glasbo, povabiti starše in mlajše otroke ter predstavo odigrati pred publiko.

3.1.2 Postopek zbiranja podatkov

Podatke smo zbrali s predhodnim prebiranjem teorije. Na podlagi teorije in posveta z vzgojiteljico, ki vodi skupino, v kateri smo izvajali praktični del, smo sestavili 8 priprav za lutkovno dejavnost. Dejavnosti smo razdelili na spoznavanje lutke Eka, ki je otroke vodila skozi vse komponente nastajanja predstave, pisanje besedila, spoznavanje besedila, izdelavo različnih karakterjev, izdelavo scene, glasbeno opremo in uprizoritev predstave. Vsako pripravljeno dejavnost smo izvedli s skupino 21 otrok, starih od 4 do 6 let, in jo na koncu ovrednotili.

3.2 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – IZMIŠLJANJE ZGODBE

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čuješ

Datum: 20. 2. 2017

Področje: Umetnost (lutkovno gledališka vzgoja)

Korelacija med področji: Narava

Oblike dela: skupna

Metode dela: metoda praktičnega dela, metoda pogovora

Metode dela z lutko: pogovor skozi lutko, učenje skozi lutko

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, diktafon

Globalni cilji:

- Otroci sestavijo zgodbo.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci spoznajo lutko Eka in jo sprejmejo.
- Otroci lutki Eku pomagajo sestaviti zgodbo.
- Otroci smiselno dopolnijo nastalo zgodbo.

Potek dejavnosti:

Otroci se zberejo v jutranjem krogu. Pozdravimo se s pesmijo dobro jutro. Napovemo jim, da smo danes s seboj pripeljali posebnega gosta – klovna Eka. Lutka se otrokom predstavi in jih povpraša po njihovih imenih. Med pogovorom nam iz torbice padeta papirček in olupek mandarine in Eko na to opozori otroke ter jih s tem spodbudi k razmišljanju o onesnaževanju in ločevanju odpadkov.

Povpraša jih, kam moram dati papirček in mandarinin olupek in ali spadata v isti koš. Povpraša jih, kam oni odlagajo smeti, kaj bi lahko naredili, da na svetu ne bi bilo toliko smeti, kaj bi morali narediti, ko vidijo, da je nekdo na tla vrgel smeti. Eko se med pogovorom spomni, kaj se mu je zadnjič zgodilo. »Hodil sem po pločniku in videl koš za smeti. Razmišljati sem začel, če o košu za smeti obstaja kakšna zgodba. A se nisem spomnil nebene. Potem pa sem se spomnil na vas, otroci. Kdo drug bi si lahko zamislil boljšo zgodbo kot otroci v vrtcu. Pa sem rekel tako: »Nič, pa grem v vrtec. In zdaj sem tu. Prosim, otroci, pomagajte mi napisati zgodbo o košu za smeti.«

Eko otroke spodbudi, da vsak nadaljuje zgodbo tako, da besedi, ki jo je povedal otrok prej, doda novo besedo. Vzgojiteljica snema zvok nastajanja zgodbe, ki jo kasneje pretipka na računalnik.

Eko se navdušen poslovi od otrok in jim obljubi, da ko zgodbo pretipka, pride k njim in jo bodo skupaj prebrali.

Tabela 1: Izmišljanje besedila

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci se seznanijo z lutko Ekom. Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroke z lutko motivirati k ustvarjanju zgodbe.	Otroke pozdravi ročna lutka, klovn Eko. Povpraša jih po imenih in medtem po nesreči na tla odvrže papirnat robček in olupek mandarine. Otroke spodbudi k razmišljanju o tem, kam ta odpadka spadata. Želi jim povedati zgodbo o košu za smeti,	Vzgojitelj vodi lutko Eka. Eku pomaga s postavljanjem dodatnih vprašanj.	Otroci spoznajo Eka in se mu predstavijo. Opazujejo Ekova dejanja in sodelujejo v pogovoru z njim. Otroci Eku ponudijo pomoč.

		vendar se ne spomni nobene, zato otroke prosi za pomoč.		
Osrednji del	Otroci sestavijo zgodbo.	Nastajanje zgodbe na začetno misel klovna Eka: »Nekega dne sem hodil in hodil po mestu, ko sem na lepem ugotovil…« S pomočjo podvprašanj in usmeritev otroci navajajo acociacije in sestavljajo zgodbo.	Vzgojiteljica vodi lutko Eka in poda začetno misel. Otroke spodbuja z podvprašanji in jih usmerja na temo, o kateri so se pogovarjali v uvodu (ločevanje odpadkov), otroke spodbuja, da vsak poda svojo asociacijo in tako nadaljuje zgodbo. Druga vzgojiteljica zapisuje povedano.	Otroci nadaljujejo Ekovo začetno misel in s pomočjo podvprašanj vzgojiteljice, pomočnice in Eka sestavijo zgodbo.
Sklepni del	Otroci preberejo nastalo zgodbo.	Prebiranje nastalega. Slovo od Eka.	Vzgojiteljica otrokom prebere nastalo. Vodi lutko Eka, ki je navdušen nad nastalim in otrokom obljubi, da ko zgodbo pretipka in slovnično uredi, pride spet, da jo bodo skupaj prebrali. Eko se poslovi.	Otroci prisluhnejo nastalemu in sodelujejo v pogovoru z lutko. Otroci se poslovijo od Eka.

EVALVACIJA:

Zelo nas je presenetil odziv otrok na Eka, saj otroci dejansko odklopijo, da lutko vodi nekdo in da je to dejansko neživi predmet. Za otroke je bil Eko zelo dobra motivacija, vsi so mu želeli povedati svoje ime, se ga dotakniti, sedeti poleg njega in mu kasneje tudi želeli vsi pomagati pri izmišljanju zgodbe.

Zelo dobro smo jih na dano temo usmerili s smetmi in pogovorom o teh, vendar pa so vseeno potrebovali še veliko usmeritev in spodbud, da je kasneje nastala zgodba, ki jo lahko vidite v PRILOGI 1. Otroci so z veseljem sodelovali pri nastajanju zgodbe in vsak je želel kaj dodati. Pomagala sem jim predvsem pri oblikovanju stavkov. »Ja to bi bilo super, lahko pa bi rekli tako.«

Ko je zgodba nastala, smo prebrali nastalo. Otrokom sem obljubila, da bom zgodbo pretipkala in oblikovala in da z Ekom kmalu spet prideva ter jim zgodbo prebereva.



Slika 1: Izmišljanje besedila

3.3 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – NASLOV IN SCENA

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čuješ

Datum: 23. 2. 2017

Področje: Umetnost (lutkovno gledališka vzgoja)

Oblike dela: skupna, skupinska

Metode dela: metoda praktičnega dela, metoda pogovora, metoda pripovedovanja, metoda poslušanja

Metode dela z lutko: pogovor skozi lutko, učenje skozi lutko

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, zgodbica,

pripomočki za likovno ustvarjanje:

- Lončki za bravo
- Čopiči
- Tempera barve
- Velik karton
- Zaščitna podloga
- Zaščitne haljice

Globalni cilji:

- Otroci spoznavajo zgodbo.
- Otroci izdelajo sceno.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci prisluhnejo zgodbi, ki so jo sami napisali.

- Otroci se spoznavajo z liki v zgodbi.
- Otroci zgodbi dajo naslov.
- Otroci si zamislijo izgled dogajalnega prostora – mesta.
- Otroci naslikajo mesto na karton.

Potek dejavnosti:

Otroci sedijo v krogu prijateljstva, ko nekdo potrka. Vzgojiteljica odpre vrata in pred vrati najde Eka. Eko in otroci se pozdravijo. Otroci mu zapojejo pesem za dobro jutro. Eko ima s seboj list papirja. Otroke povpraša, kaj mislijo, da je tam napisano. Otrokom pove, da je na listu napisana zgodba, ki so jo sami napisali. Spodbudi jih k poslušanju in vzgojiteljico prosi, da prebere zgodbo. Po zgodbi se nad njo zelo navduši in o njej povpraša otroke. Otroke spodbudi k razmišljanju, kaj zgodbi manjka in jih s podvprašanji usmeri k naslovu. Otrokom predlaga, da zgodbi dajo naslov. Spodbuja jih tako, da jih spominja, kaj se je v zgodbi zgodilo, komu in na kakšen način je Eko pomagal. Ko otroci določijo naslov, jih povpraša, kje se je Eku zgodilo vse to? Otroke spodbuja, da se spomnijo, da je Eko v zgodbi hodil po mestu. Potem otroke povpraša, kakšno je bilo mesto, v katerem se je to zgodilo. Popraša jih po stavbah, barvah. Otroci se razdelijo po skupinah. Nekateri gredo risati zgodbo v svoje knjige, nekateri se v kotičku dom pogovarjajo z Ekom, nekateri v konstrukcijskem kotičku gradijo mesto za Eka, ostali pa na karton naslikajo mesto iz zgodbe.

Tabela 2: Naslov in scena

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroci prisluhnejo zgodbi, ki so jo sami napisali.	Pozdrav s pesmijo. Poslušanje zgodbe, ki so jo otroci prejšnjič sami napisali.	Vzgojitelj vodi lutko in sam prebere zgodbo otrokom.	Otroci Eku zapojejo pesem za dobro jutro in ga s tem pozdravijo. Otroci prisluhnejo zgodbi.
Osrednji	Otroci	Pogovor o	Vzgojiteljica vodi	Otroci

del	spoznavajo like iz zgodbe. Otroci določijo naslov zgodbe. Otroci si zamislijo izgled dogajalnega prostora – mesta.	zgodbi. Določitev naslova in opredelitev dogajalnega prostora.	Eka, ki otrokom postavlja vprašanja o zgodbi: • Kdo nastopa v naši zgodbi? • Kaj se je Eku zgodilo? • Zakaj se mu je to zgodilo? • Kdo je bil kriv za to? • Kje se je to zgodilo? • Kakšno pa je bilo mesto, v katerem se je Eko izgubil? • Komu vse je pomagal? Otrokom še enkrat prebere zgodbo in jih povpraša, če opazijo, da zgodbi kaj manjka. Pokaže jim nekaj drugih zgodb in jim prebere naslove. Otroke spodbudi, da si vsi skupaj izmislijo naslov za njihovo zgodbo. Opominja jih na dogodke in jih s tem usmeri k pravim idejam za naslov.	sodelujejo v pogovoru z Ekom. Ponovno prisluhnejo zgodbi in navajajo ideje za naslov zgodbe.

			Otroke spodbudi, k razmišljanju o izgledu mesta.	Otroci sodelujejo pri podajanju predlogov, kakšno je mesto, v katerem se zgodba odvija.
Sklepni del	Otroci naslikajo mesto na karton.	Igra po kotičkih. Slikanje mesta na karton.	Otrokom pomaga pri razdelitvi v kotičke. Otrokom, ki slikajo mesto, pomaga pri zaščiti mize in obleke, jih usmerja pri nalivanju barve in samem izboru barve.	Otroci se igrajo po kotičkih. Vsak otrok, ki želi slikati sceno, pride in ko je prosto, doda svoj del.

EVALVACIJA:

Otroci so se zelo razveselili, ko je vzgojiteljica pred vrati našla Eka. Z veseljem so mu zapeli pesem za dobro jutro. Pokazal jim je, da ima nekaj s seboj, in otroci so takoj vedeli, da je to njihova zgodba. Vzgojiteljica jim je zgodbo prebrala. Otroci so izgledali zadovoljni. Potem sem jih še povprašala, kako se njihova zgodba imenuje. Na plan je prišlo veliko idej, kot na primer Eko in gozd, Izgubljeni Eko, Eko se je izgubil. Nato pa je nek deček prišel na idejo, ki smo jo obdržali, saj je bila najprimernejša od vseh in vsi smo se strinjali z njo – »Eko pomaga naravi« – in tako je naša zgodba dobila naslov. Otroke smo povprašali, če vedo, kako imenujemo ta del zgodbe, ki smo si ga zamislili, in otroci so kot iz topa izstrelili, da je to naslov.

Potem smo še enkrat z naslovom vred prebrali zgodbo. Otroke smo pozvali, da povedo, kakšno je mesto. Otroci so si zamislili, da je v mestu nekaj hiš in da so hiše pisane in urejene, narobe je le to, da sta Tomaž in Metka na tla odvrgla smeti. Otroke smo povabili, da se uredijo za likovno dejavnost, in otroci, ki so želeli, so v likovnem kotičku na velik karton naslikali barvne hiše. Ker so otroci že zelo samostojni, niso potrebovali veliko pomoči pri pripravi delovnega prostora. Nekaj usmeritev so potrebovali pri izbiri barve in količini barve, ki so jo nanesli na čopič. Otroci so že v tem dnevu dokončali mesto in še sploh niso vedeli, da je to pravzaprav scena za njihovo predstavo.



Slika 2: Izdelava scene

3.4 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – EKO IN EKOLOŠKI OTOK

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čuješ

Datum: 5. 3. 2017

Področje: Umetnost (lutkovno gledališka vzgoja)

Oblike dela: skupna, skupinska

Metode dela: metoda praktičnega dela, metoda pogovora, metoda pripovedovanja, metoda poslušanja

Metode dela z lutko: učenje skozi lutko, izdelava lutk

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, zgodbica,

Pripomočki za likovno ustvarjanje:

- Lončki za bravo
- Čopiči
- Tempera barve
- Velik karton
- Zaščitna podloga
- Zaščitne haljice
- Kartonska škatla
- Časopisni papir
- Odpadni barvni papir
- Odpadni plastični zamaški
- Lepilni trak
- Škarje

Globalni cilji:

- Otroci obnavljajo zgodbo.
- Otroci izdelajo sceno.
- Otroci razvijejo karakter glavnega junaka in ga izdelajo.
- Otroci se učijo vztrajnosti.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci obnovijo svojo zgodbo.
- Otroci se spoznavajo z liki v zgodbi.
- Otroci ugotovijo, kakšen je Eko v zgodbi.
- Otroci si zamislijo, kako zgledajo smetnjaki, v katere spadajo smeti.
- Otroci izdelajo kostum Eka.
- Otroci se seznanijo s pojmom scena.
- Otroci izdelajo smetnjake.
- Otroci vztrajajo pri delu, dokler ga ne dokončajo.

Potek dejavnosti:

Po krogu prijateljstva se otrokom na preprogi pridruži Eko. Otroke pozdravi in jih povpraša ali se še spomnijo, kaj se mu je zgodilo v zgodbi, ki so si jo sami zamislili. Otroke spodbuja, da čim več sami povedo. Nato pa prosi vzgojiteljico, da otrokom še enkrat prebere celotno zgodbo. Ko zgodbo preberejo, se pogovorijo o tem, kakšen je Eko? Kako izgleda, kakšen je njegov karakter. Otrokom pove, da bodo vsi skupaj pripravili lutkovno gledališko predstavo, in jih povabi, da skupaj izdelajo kostum Eka. Spomni jih tudi na mesto, ki so ga izdelali že zadnjič, in jim razloži, da bo to njihova scena. Z otroki se pogovori o tem, kaj je scena. Potem jih spodbudi, da skozi obnovo zgodbe ugotovijo, koga vse Eko v zgodbi po poti pobere in kam te predmete odloži. Otroci s pomočjo ugotovijo, da na ekološki otok, kjer so smetnajki za različne odpadke. In otroke povabi, da bodo te smetnjake danes izdelali. Rjavega za bananin olupek, modrega za papirček in rumenega za jogurtov lonček. Otroke povabi po mizah. V likovnem kotičku otoci

barvajo kartone za smetnjake, v pisalno-bralnem kotičku otroci s pomočjo pomočnice vzgojiteljice s časopisnim papirjem in kartonsko škatlo izdelujejo Ekov kostum, v konstrukcijskem kotičku otroci iz lego duplo gradnikov izdelujejo ekološki otok in v didaktičnem kotičku se otroci igrajo z didaktično igro ločevanje odpadkov v različne zabojnike.

Eko hodi od kotička do kotička, otroke opazuje in jih spodbuja. Na koncu se še poslovi in jim pove, da pride spet jutri, ko bodo svoje današnje delo dokončali.

Tabela 3: EKO in ekološki otok

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroci obnovijo svojo zgodbo. Otroci se spoznavajo z liki v zgodbi.	Otroci se pozdravijo z Ekom in obnovijo prejšnjič nastalo zgodbo. Otroci se z Ekom pogovarjajo o likih, ki nastopajo v zgodbi, in kakšni ti so.	Vzgojiteljica vodi lutko Eka in otroke spodbuja k obnovi zgodbe ter k razmišljanju o karakterju in izgledu nastopajočih v zgodbi.	Otroci sodelujejo v obnovi zgodbe in razmišljajo ter aktivno sodelujejo pri pogovoru o izgledu posameznih likov in njihovem karakterju.
Osrednji del	Otroci ugotovijo, kakšen je Eko v zgodbi. Otroci se	Pogovor o tem, kaj je scena. Otroci se razdelijo po kotičkih. 1. Didaktični: Otroci se igrajo namizno igro ločevanje odpadkov.	Vodi pogovor o tem, kaj je scena. Otrokom pove, da je mesto, ki so ga prejšnjič naslikali na karton, njihova	Otroci sodelujejo v pogovoru o tem, kaj je scena. Otroci krožijo po pripravljenih kotičkih. Tisti, ki jih likovna

	seznanijo s pojmom scena. Otroci si zamislijo, kako zgledajo smetnjaki, v katere spadajo smeti. Otroci izdelajo kostum Eka. Otroci izdelajo smetnjake.	2. Konstrukcijski: Otroci z malimi lego gradniki konstruirajo zabojnike za smeti. 3. Likovni: Otroci barvajo kartone (modrega, rumenega, rjavega) in jih opremijo z napisi. → Preslikajo napisane besede na kartone. 4. Otroci po dogovoru z ostalimi otroki iz preproge s časopisnim papirjem prelepijo kartonasto škatlo, jo opremijo z napisi iz odpadnega barvnega papirja, zamaški in cvetlicami. Iz časopisnega papirja s pomočjo pomočnice vzgojiteljice izdelajo pokrivalo za Eka.	scena. Vzgojiteljica otroke pomaga razdeliti po kotičkih. Ena izmed vzgojiteljic kroži po kotičkih, pomočnica vzgojiteljice pomaga v pisalno-bralnem kotičku pri izdelavi kostuma za Eka. Vzgojiteljica (jaz) pomaga pri barvanju smetnjakov. Otroke spodbuja k natančnemu barvanju, razmišljanju, kakšne barve mora biti posamezni smetnjak. Vodi Eka in opazuje otroke pri delu.	dejavnost bolj veseli, se zadržujejo v likovnem in pisalno-bralnem kotičku, ostali se razporedijo v konstrukcijskem in didaktičnem.
Sklepni del	Otroci se učijo vztrajnosti.	Eko opazuje otroke pri delu in jih spodbudi k nadaljevanju dela.	Otroke preko lutke spodbudi k dokončanju začetnega dela.	Otroci vztrajajo pri začetem delu.

EVALVACIJA:

Otroci so v jutranjem krogu po pozdravu Eku obnovili zgodbo. Presenečeni smo bili, da jo že tako dobro poznajo, saj so povedali zgodbo skoraj v celoti. Res je, da smo jo že velikokrat prebrali, a vseeno nisem pričakovala, da si jo bodo že tako dobro zapomnili. Otroke smo povprašali, ali jim je zgodba všeč in ali bi zgodbo predstavili še komu. Otroci so se strinjali. Dogovorili smo se, da bomo naredili gledliško lutkovno predstavo in tako predstavili našo zgodbo. Otroke smo povprašali o mestu, ki so ga prejšnjič naredili, in jim povedali, da je to naša scena. Gledalcem bomo z njo pokazali, kje se naša zgodba odvija. Pogovorili smo se, kje se še dogaja naša zgodba. Otroci so že vedeli, da na ekološkem otoku in pogovorili smo se, katere 3 smetnjake moramo izdelati, da bomo v predstavi vanje lahko pospravili odpadke, ki sta jih Tomaž in Metka odvrgla na tla. Skupaj smo se dogovorili, da bomo danes izdelali te smetnjake. Pogovorili pa smo se tudi, da bomo izdelali kostum za Eka. Otroke smo usmerili, da je Eko ekološki, in zato smo se dogovorili, da bo njegov kostum narejen iz odpadne kartonaste škatle, odpadnega časopisnega papirja, ostankov barvnega papirja in odpadnih pokrovčkov. Otroke smo povabili, da lahko v konstrukcijskem kotičku izdelajo smetnjake iz lego gradnikov, v didaktičnem kotičku pa smo jim pripravili didaktično igro o ločevanju odpadkov. Z otroki smo sem pogovorili tudi o tem, kakšen je Eko po zančaju. Otroci so rekli, da je redoljuben, urejen, rad pomaga, prijazen. V pisalno-bralnem kotičku so otroci s pomočjo pomočnice vzgojiteljice oblepili kartonsko škatlo s časopisnim papirjem in izrezali luknje za noge, roke in glavo. Popestrili so ga z zamaški in odpadnim barvnim papirjem. V likovnem kotičku pa so si pripravili vse potrebno, da so pobarvali kartone, ki so kasneje, ko so dodali še napise, postali smetnjaki na ekološkem otoku. Med delom je otroke prišel pogledati Eko, ki jih je spodbudil, da delo dokončajo.



Slika 3: Didaktična igra



Slika 4: Izdelava ekološkega otoka



Slika 5: EKOV kostum

3.5 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – BANANIN OLUPEK, MARJETKA IN PAPIRČEK

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čujež

Datum: 8. 3. 2017

Področje: Umetnost (lutke)

Oblike dela: skupna, skupinska

Metode dela: metoda praktičnega dela, metoda pogovora, metoda pripovedovanja, metoda poslušanja

Metode dela z lutko: učenje skozi lutko, izdelava lutk

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, zgodbica

Pripomočki za likovno ustvarjanje:

- Zaščitna podloga
- Zaščitne haljice
- Velik barvni šeleshamer
- Odpadni barvni papir
- Belo lepilo za papir
- Čopiči
- Lepilni trak
- Škarje
- Naprava za vroče lepljenje (uporabljajo vzgojiteljice)
- Kosi blaga
- Valovita lepenka
- Vrvica
- Spenjač
- Vrtna koprena
- Papirčki od bombonov

Globalni cilji:

- Otroci obnavljajo zgodbo.
- Otroci izdelajo kostume.
- Otroci se učijo vztrajnosti.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci obnovijo svojo zgodbo.
- Otroci se spoznavajo z liki v zgodbi.
- Otroci ugotovijo, kakšen je bananin olupek.
- Otroci ugotovijo, kakšna je v zgodbi marjetka.
- Otroci ugotovijo, kakšen je v zgodbi papirček od bombona.
- Otroci izdelajo kostum za bananin olupek.
- Otroci izdelajo kostum za marjetko.
- Otroci izdelajo kostum za papirček od bombona.
- Otroci vztrajajo pri delu, dokler ga ne dokončajo.

Potek dejavnosti:

K otrokom po jutranjem krogu spet pride Eko. Povpraša jih, kako jim je šlo pri izdelavi scene in kostuma za Eka. Pohvali jih in jih povpraša po obnovi zgodbe. Ko zgodbo obnovijo, se pogovorijo, kaj se Eku v zgodbi najprej zgodi in koga najprej vzame s sabo na pot. Otroke spodbuja, da se spomnijo, koga v zgodbi zaslišijo naslednjega. Z otroki se pogovorijo, kakšni so bananin olupek, marjetka in papirček od bombona po izgledu, kako se obnašajo in kaj Eku odgovorijo. Vsi skupaj si s pomočjo vzgojiteljice zamislijo, kako ti liki izgledajo. Otroci se razdelijo po kotičkih. V pisalno-bralnem kotičku otroci, ki želijo, preslikujejo zgodbo (velike tiskane črke) v svojo knjigo. V likovnem kotičku sta 2 mizi: pri prvi otroci izdelujejo kostum marjetke in papirčka od bombonov, pri drugi mizi pa

kostum in pokrivalo za bananin olupek. Pomagajo jim vzgojiteljica (jaz) ter obe vzgojiteljici iz skupine. Eko otroke spodbuja pri delu. V kotičku dom se otroci poljubno igrajo in v igro vključijo Eka.

Eko otroke spodbudi k dokončanju današnjega dela.

Tabela 4: Bananin olupek, marjetka in papirček

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroci obnovijo svojo zgodbo. Otroci se spoznavajo z liki v zgodbi. Otroci ugotovijo, kakšen je bananin olupek. Otroci ugotovijo, kakšna je v zgodbi marjetka.	Pohvala za preteklo delo. Obnova zgodbe in pogovor o izgledu in karakterju likov.	Vodi lutko Eka. Pohvali otroke. Vodi pogovor in obnovo zgodbe. Otroke usmerja k razmišljanju o izgledu in obnašanju bananinega olupka, papirčka od bombonov in marjetke.	Otroci pokažejo, kaj so do zdaj naredili. Aktivno sodelujejo pri obnovi zgodbe ter pri pogovoru o izgledu in obnašanju danih likov.

	Otroci ugotovijo, kakšen je v zgodbi papirček od bombona.			
Osrednji del	Otroci izdelajo kostum za bananin olupek. Otroci izdelajo kostum za marjetko. Otroci izdelajo kostum za papirček od bombona.	Dejavnosti po kotičkih: 1. Preslikovanje v "svojo knjigo" → otroci, ki želijo, na list papirja preslikujejo zgodbo, napisano z velikimi tiskanimi črkami. 2. Likovni kotiček: - Izdelava kostuma za marjetko in papirček od bombona → Marjetka: Na vnaprej pobarvano zeleno vrtno kopreno otroci z belim lepilom za papir lepijo marjetke, ki jih izrežejo iz belega in rumenega odpadnega papirja. Pokrivalo izdelajo iz zelene valovite lepenke, na katero prilepijo enake rožice kot na	Vzgojiteljica pomaga pri pisalno-bralnem kotičku pri preslikovanju. Pomočnica vzgojiteljice pomaga v likovnem pri izdelavi bananinega olupka. Vzgojiteljica pomaga pri izdelavi papirčka in marjetke.	Otroci se aktivno vključujejo v kotičke in pomagajo pri izdelavi kostumov za like v predstavi. Pri pisalno-bralnem kotičku preslikujejo zgodbo v "svojo knjigo" in v kotičku dom se igrajo poljubno domišljijsko igro z Ekom.

		steblo. Papirček od bombonov: Na bež blago, v katerega smo izrezali odprtino za glavo, lepijo papirčke od bombonov, pokrivalo izdelajo tako, da na trikotni klobuček iz kartona z belim lepilom za papir lepijo papirčke od bombonov. - Izdelava kostuma za bananin olupek. Na bež blago z odprtino za glavo otroci prilepijo iz rumenega papirja izrezane 3 dele olupka. Pokrivalo si izdelajo iz valovite lepenke tako, da lepijo trake okoli otrokove glave. 3. Kotiček dom: Otroci se v kotičku dom igrajo poljubno domišljijsko igro in vanjo vključijo Eka.		
Sklepni del	Otroci vztrajajo pri delu, dokler ga ne dokončajo.	Eko opazuje otroke pri delu in jih spodbudi k nadaljevanju dela.	Otroke preko lutke spodbudi k dokončanju začetega dela.	Otroci vztrajajo pri začetnem delu.

EVALVACIJA:

V jutranjem krogu so otroci Eku pokazali sceno in kostum za Eka, ki so ga že izdelali. Ob obnovi zgodbe so se spomnili na like, ki še nastopajo v zgodbi. Čeprav smo predvideli, da bo treba otroke usmerjati s podvprašanji, so otroci like že kar izstrelili, saj smo zgodbo že tolikokrat ponovili, da so jo že dodobra spoznali. Določili smo torej, kakšna je marjetka, in ugotovili, da je nežna, preplašena, dekliška, ter se skupaj odločili za izdelavo nežnega »travniškega«, dekliškega kostuma. Seveda smo otroke glede na pripravljen material nekoliko usmerili, kako naj bi kostum izgledal. Za bananin olupek so se otroci strinjali, da potrebuje pokrivalo s pecljem in da je razdeljen na 3 dele. Najbolj pa jim je bil všeč izgled kostuma papirčka od bombona, saj so skozi celoten projekt že od začetka zbirali papirčke bombonov in te kasneje tudi z veseljem lepili na blago.

Po določitvi izgleda kostumov so se otroci razdelili po kotičkih. Deklice so se lotile bolj izdelave kostumov in ena izmed deklic si je prepisala skoraj celo besedilo zgodbe. Dečki pa so se raje igrali z Ekom in spontano z lego konstruktorji.

Pri izdelavi kostumov nismo imeli večjih težav. Otroci so potrebovali le nekaj usmeritev in spodbud, da so delo, ki so ga začeli, tudi končali. Nekaj več pomoči odrasle osebe so potrebovali pri pokrivalu bananinega olupka, saj je bilo potrebno veliko merjenja glav in lepljenja ter spenjanja, da je pokrivalo služilo svojemu namenu.

Delo, ki ga niso uspeli končati, so nadaljevali v prihodnjih dneh.



Slika 6: Izdelava kostumov

3.6 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – JOGURTOV LONČEK IN MIŠKA

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čuješ

Datum: 12. 3. 2017

Področje: Umetnost (lutkovno gledališka vzgoja)

Oblike dela: skupna, skupinska

Metode dela: metoda praktičnega dela, metoda pogovora, metoda pripovedovanja, metoda poslušanja

Metode dela z lutko: učenje skozi lutko, izdelava lutk

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, zgodbica,

Pripomočki za likovno ustvarjanje:

- Zaščitna podloga
- Zaščitne haljice
- Velik barvni šeleshamer
- Odpadni barvni papir
- Belo lepilo za papir
- Čopiči
- Lepilni trak
- Škarje
- Naprava za vroče lepljenje (uporabljajo vzgojiteljice)
- Kosi blaga
- Valovita lepenka
- Odpadni jogurtovi lončki
- Vrvica
- Spenjač
- Elastika

- Valovita lepenka
- Luknjač

Globalni cilji:

- Otroci obnavljajo zgodbo.
- Otroci izdelajo kostume.
- Otroci si določijo vloge.
- Otroci se učijo vztrajnosti.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci obnovijo svojo zgodbo.
- Otroci se spoznavajo z liki v zgodbi.
- Otroci spoznajo pojem vloga in si jih razdelijo.
- Otroci ugotovijo, kakšna je miška v zgodbi.
- Otroci ugotovijo, kakšen je jogurtov lonček v zgodbi.
- Otroci izdelajo kostum miške.
- Otroci izdelajo kostum jogurtovega lončka.
- Otroci vadijo svoje besedilo.
- Otroci vztrajajo pri delu, dokler ga ne dokončajo.

Potek dejavnosti:

Otroke obišče Eko. Pogovorijo se o zgodbi in pogledajo kostume, ki so jih do zdaj že izdelali. Obnovijo zgodbo in se pogovorijo o tem, katerih likov še nimajo izdelanih. Ugotovijo, da so to jogurtov lonček, miške ter Tomaž in Metka. Pogovorijo se o njihovem izgledu ter obnašanju. Ko to razdelajo, vzgojiteljica otroke spomni, da delajo predstavo, in jih povpraša, če vedo, kaj to pomeni. Otroke s podvprašanji usmerja k temu, da ugotovijo, da morajo v predstavi nastopati. Otroke spodbudi, da se odločijo, katero vlogo želijo igrati. Pove jim

tudi, da bodo potem nastopali pred publiko in da bodo morali znati besedilo, ki ga določen karakter v zgodbi govori. S pomočjo vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljice določi otroke, ki bodo odigrali določene vloge. Otroke, ki so bili določeni za vloge, povabi k eni mizi, da gredo še skupaj skozi zgodbo. Drugi otroci v likovnem kotičku izdelajo kostuma za jogurtov lonček in miško.

Tabela 5: Jogurtov lonček in miška

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroci obnovijo svojo zgodbo. Otroci se spoznavajo z liki v zgodbi. Otroci spoznajo pojem vloga in si jih razdelijo. Otroci ugotovijo, kakšna je miška v zgodbi.	Obnova zgodbe in nastopajočih v njej. Seznanjanje s pojmom vloga in razdelitev teh. Določanje izgleda in karakterja jogurtovega lončka, miške, Tomaža in Metke.	Z otroki obnovi zgodbo in našteje nastopajoče v njej. Pojasni jim, kaj je to vloga, in jim pomaga, da si vloge razdelijo. Pomaga jim, da podrobneje določijo izgled in obnašanje jogurtovega lončka, miške, Tomaža in Metka.	Obnovijo zgodbo in naštejejo nastopajoče. Aktivno sodelujejo pri pogovoru o tem, kaj je vloga, in si razdelijo vloge. Zamišljajo si, kako izgledajo in se obnašajo preostali liki v zgodbi.

	Otroci ugotovijo, kakšen je jogurtov lonček v zgodbi.			
Osrednji del	Otroci izdelajo kostum miške. Otroci izdelajo kostum. jogurtovega lončka. Otroci vadijo svoje besedilo.	V likovnem kotičku otroci izdelajo kostuma za jogurtov lonček in miško. Jogurtov lonček: Iz valovite lepenke s pomočjo pomočnice vzgojiteljice izdelajo tulec, ki ga odrasla oseba zlepi z vročim lepilom. Otroci nanj prilepijo jogurtove lončke in za pokrivalo na elastiko prilepijo in spnejo jogurtov lonček. Za okrog vratu jogurtovemu lončku naredijo veržico iz pokrovčkov od jogurtovih lončkov → na	Pomočnica vzgojiteljice in vzgojiteljica pomagata otrokom pri izdelavi kostumov. Vzgojiteljica (jaz) z otroki – igralci vadi besedilo. Otrokom prebira besedilo in jih spodbuja, da otrok, ki igra dani lik, ponovi za njo.	Otroci aktivno sodelujejo pri izdelavi kostumov. Otroci – igralci obnavljajo zgodbo in z vzgojiteljico ponavljajo, kaj kdo v besedilu pove.

		vrvico nanizajo z luknjačem preluknjane pokrovčke. Miška: Na elastiko s spenjačem pripnejo iz blaga izrezani ušesi. Na sivo blago z luknjo za glavo prilepijo iz svetlečega blaga izrezan krog. Otroci, ki so dobili vloge, z vzgojiteljico (jaz) obnavlajo besedilo v pisalno-bralnem kotičku.		
Sklepni del	Otroci vztrajajo pri delu, dokler ga ne dokončajo.	Eko opazuje otroke pri delu in jih spodbudi k nadaljevanju dela.	Otroke preko lutke spodbudi k dokončanju začetega dela.	Otroci vztrajajo pri začetem delu.

EVALVACIJA:

Otroke je obiskal Eko. Otroci so ga bili kot vedno veseli. Povprašal jih je o tem, kaj vse so že izdelali, in otroci so hiteli drug čez drugega razlagati, kaj so naredili. Vzgojiteljica je pokazala nastale kostume. Otroci so jih z navdušenjem pokazali in povedali, kako so oni prispevali k izdelavi kostuma.

Potem jih je Eko spobudil, da so obnovili zgodbo. Skupaj so ugotovili, da še niso izdelali kostuma za jogurtov lonček, miško in za Tomaža in Metko. Otroci so se odločili, da sta Tomaž in Metka tako kot oni samo otroka in da ne potrebujeta kostuma. A smo se skupaj dogovorili, da jima bomo dali vsaj kape s ščitnikom, da

se bo vedelo, da sta nastopajoča. Za jogurtov lonček smo se dogovorili, da bo roza, saj je bilo to všeč predvsem deklicam, ki so se kasneje, ko smo določali vloge, tudi greble za to vlogo. Za miško pa smo se odločili, da bo siva, saj otroci poznajo sive miške in da seveda potrebuje tudi ušesa.

Otrokom smo povedali, da bomo predstavo, ki jo pripravljamo že nekaj tednov, predstavili na odru pred gledalci in da moramo določiti, kdo bodo igralci, ki bodo igrali in govorili na odru. Nekaj pogumnih otrok se je javilo, da bi igrali vloge. Deklice so se javile za lonček in marjetko. Dečki pa za Eka. Vzgojiteljica je pomagala izmed otrok, ki so se javili, izbrati tiste, ki so se ji zdeli primerni za določeno vlogo. Otroke, ki smo jim razdelili vloge, sem povabila k mizi, kjer smo še dvakrat skupaj obnovili zgodbo in povedali, kaj kateri lik govori. Igralci so zgodbo že zelo dobro poznali, le besedila, ki ga bodo morali govoriti, še niso popolnoma poznali, zato smo ga že med samo obnovo večkrat prebrali in igralec ga je glasno ponovil. Ostali otroci pa so v likovnem kotičku s pomočjo pomočnice in vzgojiteljice izdelali še preostala kostuma, saj, kot sem že omenila, smo se dogovorili, da bomo kostuma za Tomaža in Metko prinesli od doma.



Slika 7: Bralne vaje

3.7 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – GLASBA

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čuješ

Datum: 13. 3. 2017

Področje: Umetnost (lutke)

Oblike dela: skupna, skupinska

Metode dela: metoda praktičnega dela, metoda pogovora, metoda pripovedovanja, metoda poslušanja

Metode dela z lutko: učenje skozi lutko

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, zgodbica, Orffovi instrumenti, svinčnik, papir

Globalni cilji:

- Otroci predstavi dodajo glasbo.
- Otroci si izmislijo pesem.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci obnovijo svojo zgodbo.
- Otroci si na temo zgodbe izmislijo besedilo pesmi.
- Otroci posameznim likom dodajo zvok instrumenta, ki jih spremlja.
- Otroci izberejo zvok za ponavljajoče dele v zgodbi.
- Otroci se naučijo pesem.
- Otroci na Orffove instrumente poustvarjalno spremljajo pesem.
- Otroci povežejo glasbo z zgodbo.

Potek dejavnosti:

Pred zajtrkom otrokom na mizi pripravimo Orffova glasbila in jih povabimo, da jih preizkusijo.

Otroci v jutranjem krogu z Ekom ponovijo zgodbo. Pogovorijo se o tem, kdo vse v zgodbi nastopa. Ko pride Eko, mrmra melodijo pesmi Ringa ringa raja in otroke povabi, da mu pomagajo na to melodijo »napisati« besedilo. Usmerja jih tako, da jih spominja, kaj vse se je v zgodbi zgodilo. Ko si otroci s pomočjo Eka in vzgojiteljic zamislijo pesem, jo vsi skupaj poskusimo zapeti.

Potem otrokom razdelimo Orffova glasbila in jim pustimo, da na njih nekaj časa prosto igrajo. Potem glasbila pospravijo in jih spodbudimo, da razmislijo, kateri del se v zgodbi ponavlja, nato pa skupaj pogledamo, kateri instrument bi lahko bil primeren za ta del. Sledi izbira zvoka za posamezen lik. Otroci po vrstnem redu ponovijo vse like in glede na karakter lika določijo glasbilo, ki najbolj ustreza karakterju lika. Pri tem jih usmerjamo s podvprašanji.

Ko to izberemo, še enkrat zapojemo pesem, ki smo si jo zamislili, in otroke povabimo, da naslednjič pesem poljubno spremljajo na glasbila.

Povemo jim, da bomo naslednji dan veliko vadili, saj bomo kmalu glasbo in igro povezali skupaj. Otroke, ki igrajo vlogo, povabimo k mizi, da skupaj ponovimo tekst. Tisti otroci, ki pa nimajo vloge, si razdelijo dane instrumente in s pomočnico ob branju zgodbe poskušajo pravočasno zaigrati na instument, ko se lik, ki ga glasbeno spremljajo, pojavi v zgodbi.

Tabela 6: Glasba

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroci obnovijo svojo	Otroci obnovijo zgodbo. Igralci že poskušajo povedati svoje besedilo.	Vodi obnavljanje zgodbe. Otroke – igralce spodbuja, da sami povedo	Otroci – igralci ob obnavljanju zgodbe poskušajo sami ponoviti svoje besedilo.

	zgodbo.		svoje besedilo.	
Osrednji del	Otroci si na temo zgodbe izmislijo besedilo pesmi. Otroci posameznim likom dodajo zvok instrumenta, ki jih spremlja. Otroci izberejo zvok za ponavljajoče dele v zgodbi. Otroci se naučijo pesem. Otroci na Orffove instrumente poustvarjalno spremljajo	Po obnovi si vsi otroci skupaj na melodijo pesmi Ringa ringa raja izmislijo kratko pesem na dano zgodbo. Vsakemu liku določijo posamezni Orffov instrument, ki ga bo spremljal, ko bo prihajal na oder. Ustvarijo zvok za dele zgodbe, ko Eko pobere odpadke in jih pelje do ekološkega otoka. Izbira instrumenta, ki ga bodo otroci igrali. Petje pesmi in ustvarjalno spremljanje.	Otroke usmerja z iztočnicami iz zgodbe in jih usmerja, kakšno besedilo bi ustrezalo dani melodiji. Pomaga jim pri izbiri ustreznega instrumenta glede na karakter posameznega lika. Usmerja jih pri izbiri zvoka za ponavljajoče dele zgodbe. Otrokom pomaga, da si izberejo, kateri instrument bodo igrali. Spodbudi jih k pripevanju in petju pesmi.	Razmišljajo, kakšna bi lahko bila njihova pesem, in aktivno sodelujejo pri njenem skladanju. Aktivno sodelujejo pri izbiri instrumentov glede na dani lik. Ustvarjajo oz. izbirajo instrument, ki bo igral pri ponavljajočem dogajanju v zgodbi. Otroci izberejo, kateri instrument bodo igrali. Pripevajo in poustvarjalno spremljajo pesem.

	pesem.			
Sklepni del	Otroci povežejo glasbo z zgodbo.	Ob branju zgodbe, ki je zdaj že napisana kot dramski tekst, otroci, preden se v zgodbi pojavi določen lik, zaigrajo na instrument, ki je posameznemu liku določen.	Bere zgodbo, igralce spodbuja, da povedo svoje besedilo, in jim pomaga, če se jim zatakne (glasno prebere njihov del, ki ga ponovijo). Pomočnica vodi glasbenike, da na pravem mestu zaigrajo na glasbilo.	Pozorno sledijo zgodbi. Glasbeniki so pozorni na znak pomočnice, igralci na znak vzgojiteljice (jaz) in zaigrajo oz. povedo svoj tekst. Pri skupnih delih zapojejo nastalo pesem.

EVALVACIJA:

Otroke smo povabili na preprogo in jim povedali, da ni prave predstave, če v njej ni glasbe. Zato smo jh povprašali, če imajo kakšno idejo. Otroci so začeli z nekimi izmišljarijami, ki pa niso najbolj ustrezale naši predstavi. Predlagala sem jim, da pogledamo pred vrata, če je mogoče že prišel Eko in ga poprosimo za pomoč. Eko se je res skrival za vrati in že ob prihodu v igralnico si je mrmral melodijo pesmi Ringa ringa raja. Prišel je na preprogo in otroke povprašal po počutju in kaj danes počnejo. Povedali so mu, da si zamišljajo pesem za predstavo. In Eko je bil navdušen. Predlagal jim je, da bi si na to melodijo (in jo je znova zapel) izmislili besedilo. Pomagal jim je z iztočnicami iz besedila. Kaj Eko želi doseči v predstavi? Koga vse sreča? Kam te odpadke pelje? In nastala je pesem: *»Ringa ringa raja, Eko nas navaja, skrbno ločuj odpadke in meči jih v smetnjake. V rjavega olupek, v modrega papirček v rumenega pa lonček in spet bo vse sijoče.«* Sicer so otroci potrebovali kar veliko usmeritev in predlogov besed, da so ustrezale melodiji, a ideje so bile njihove. Pesem smo poskušali dvakrat zapeti, a je bilo besedilo še sveže in nam pesem še ni šla tako dobro od ust.

Tudi ko smo se pogovarjali, kaj se v zgodbi ponavlja, so hitro ugotovili in z velikim navdušenjem sem sprejela idejo dečka, ki je predlagal, da bi lahko ponavljajoče dele (hojo do ekološkega otoka) spremljali tako, da s palčko vlečemo gor in dol po ksilofonu. Tudi ostali otroci so se strinjali.

Sledilo je izmišljanje glasbene podlage oz. zvokov ob prihodu posameznega lika na oder. Otroke smo usmerili z vprašanji o karakterju posameznega lika. Na koncu smo se odločili tako: Ko smo zališali bananin olupek, smo uporabili kastanjete na palici. Ko v zgodbi zaslišimo marjetkin jok, se oglasijo ropotulje in ko se pojavi papirček od bombonov, je deček, ki je prej predlagal ksilofon, predlagal, da bi »zaigrali« na plastično vrečko, ker naj bi imela po njegovih besedah podoben zvok kot papirček od bombona. Nad tem smo bile z vgojiteljicama začudene in hkrati navdušene, da se tako majhen otrok spomni česa takega. Za miško smo določili triangel in za jogurtov ločke palčke. Za Tomaža in Metko, ki pa sta v naši igri nepridiprava, smo določili činele, saj onesnažujeta naše okolje.

Ko smo vse določili, smo še enkrat zapeli pesem in šlo nam je nekoliko bolje, zato smo otroke pozvali, naj ob petju še zaigrajo. Slišati je bilo nekoliko razglašeno, a z dnevi vaje bo tudi to slišati, kot je treba. Otroke, ki že imajo določeno vlogo, smo povabili za mizo, kjer smo ponovili besedilo. Mi smo brali in otroke, ki so bili na vrsti, pozvali, da so svoje besedilo ponovili za mano. Večina otrok je, ko smo začeli, že kar vedela, kaj morajo povedati, saj smo zgodbo že tolikokrat prebrali, da so si jo po večini že zapomnili.

Glasbeniki pa so s pomočnico sedli na preprogo in se dogovorili, kdo bo igral kateri instrument.

Čeprav smo načrtovali, da bomo še isti dan imeli »bralne vaje« z glasbenimi vložki, smo to prestavili na naslednji dan. In 3-krat šli skozi celoten tekst. Prvič nam ni šlo ravno dobro. Tretjič pa so otroci že približno vedeli, kako in kaj. Povedali smo jim tudi, da bomo naslednji dan vadili že s kostumi in sceno. Otroci so bili navdušeni.



Slika 8: Zamišljanje pesmi



Slika 9: Glasbeni vložki

3.8 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – VAJE NA ODRU

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čujež

Datum: 15. 3. 2017

Področje: Umetnost (lutkovno gledališka vzgoja)

Oblike dela: skupna, skupinska

Metode dela: metoda nastopanja

Metode dela z lutko: dramatizacija z lutko

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, kostumi, scena, Orffovi instrumenti

Globalni cilji:

- Otroci zgodbo zaigrajo na odru.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci ponovijo svoj tekst.
- Otroci vedo, kdaj so na vrsti.
- Otroci vedo, katere rekvizite potrebujejo in si jih samostojno pripravijo.
- Otroci sledijo dogajanju na odru.
- Otroci pravočasno dodajo glasbeni vložek.
- Otroci sodelujejo pri petju pesmi.
- Otroci poustvarjalno spremljajo pesem.
- Otroci povežejo igro in glasbo v celoto.
- Otroci so zadovoljni z nastalim.
- Otroci sodelujejo v pogovoru.
- Otroci sprejmejo konstruktivno kritiko.

Potek dejavnosti:

Po jutranjem krogu otroke povabimo, da si pripravijo vse potrebno za dramatizacijo. Opozorimo jih, da gre zdaj zares in da mora vsak vedeti, kje na odru se mora nahajati in katere rekvizite mora imeti. Ko otroci vse pripravijo na svoje mesto, jih povabimo na preprogo. K njim pride Eko, s katerim gredo še enkrat skozi besedilo. Otroke spodbudi in jim zaželi srečo. Opozori jih na točke, kjer morajo biti na igro ali glasbo še posebej pozorni. Skupaj zapojejo svojo pesem za pogum in se postavijo na svoja mesta. Pove jim tudi, da naj bodo pozorni na govor Eka pripovedovalca, saj če ga bodo poslušali, bodo točno vedeli, kaj morajo narediti.

Mi igramo Eka pripovedovalca in s tem otroke usmerjamo, da so v pravem času na pravem mestu. Vzgojiteljica je šepetalka, ki otrokom pomaga, če se jim zalomi, pomočnica vzgojiteljice pa je z otroki – glasbeniki in jim da znak, ko morajo zaigrati.

Ko se vaja zaključi, se posedejo na preprogo in pogovorijo o tem, kako je bilo. Kaj je bilo dobro, kaj morajo še vaditi, na kaj morajo biti še posebej pozorni. Eko otrokom pove, da bodo kmalu imeli nastop in da bodo zdaj vsaki dan ponovili vaje.

Tabela 7: Vaje na odru

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroci ponovijo svoj tekst. Otroci vedo,	Priprava vsega potrebnega za predstavo. Ponovitev zgodbe in ključnih dogodkov.	Vodi otroke, da pripravijo vse, kar potrebujejo za igro na odru. Vodi ponovitev celotne zgodbe in otrokom preko lutke zaželi srečo.	Otroci si pripravijo vse potrebno za predstavo. Postavijo sceno, oblečejo kostume, si pripravijo instrumente.

	kdaj so na vrsti. Otroci vedo, katere rekvizite potrebujejo in si jih samostojno pripravijo.			
Osrednji del	Otroci sledijo dogajanju na odru. Otroci pravočasno dodajo glasbeni vložek. Otroci sodelujejo pri petju pesmi. Otroci poustvarjalno spremljajo pesem. Otroci povežejo igro	Uprizoritev nastalega teksta s kostumi, sceno, rekviziti in glasbo.	Vzgojiteljica (jaz) igra Eka pripovedovalca in vodi celotno dogajanje v zgodbi. Otrokom skozi lutko jasno in glasno naznani, kdo je na vrsti in kaj se bo v nadaljevanju zgodilo. Vzgojiteljica otroke usmerja, kdaj so na vrsti. Pomaga jim z besedilom → naglas ponovi tekst otroka, ki se le-tega ne spomni, in on za njo ponovi. Pomočnica vzgojiteljice usmerja glasbenike, da pravočasno zaigrajo in zapojejo.	Otroci – igralci pozorno sledijo dogajanju na odru in povedo svoj del. Otroci – glasbeniki pozorno sledijo dogajanju “na odru”in opazujejo pomočnico vzgojiteljice, da jim da znak. Če se otroci izgubijo, pogledajo vzgojiteljico, ki jih usmeri. Vsi skupaj pojejo pesem in rajajo na koncu.

	in glasbo v celoto.		Vse tri pomagajo pri petju pesmi.	
Sklepni del	Otroci so zadovoljni z nastalim. Otroci sodelujejo v pogovoru. Otroci sprejmejo konstruktivno kritiko.	Otroci se veselijo, ker jim je uspelo odigrati igro, in prisluhnejo konstruktivni kritiki.	Eko otrokom zaploska in jih povabi na preprogo. Vpraša jih po njihovih občutkih in jim pove, kaj je bilo dobro in kaj bo treba še spremeniti. Vzgojiteljici prav tako povesta svoje mnenje. Otrokom povedo, da jih kmalu čakajo nastopi in da bodo zdaj vsak dan vadili na tak način kot danes.	Otroci se veselijo, da jim je uspelo odigrati celotno predstavo. Pogovorijo se o občutkih in prisluhnejo konstruktivni kritiki.

EVALVACIJA:

Čeprav se otroci niso povsem dobro zavedali, je bil to zanje zelo pomemben dan, saj smo prvič povezali tekst, kostume, sceno in glasbo v celoto. Res je, da glasbe še nismo dobro obvladali in tudi znanje besedila še ni bilo za na oder, a otroci so začutili, da gre zares. Že med samo pripravo kostumov, rekvizitov in scene so potrebovali kar veliko usmeritev in tudi med igro smo se zelo velikokrat ustavili in še enkrat ponovili del posameznega igralca in jasno ter glasno ponovili besedilo, v katerem smo napovedali naslednji lik ali glasbeni vložek. Velikokrat smo jih tudi morale opozoriti na to, koga gledajo na odru. Vendar je bilo to prvič in otrok na preprogi nismo skritizirale, temveč smo jim povedale, da smo vesele, da so se tako trudili, opozorile smo jih na vse zgoraj našteto in jih spodbudile, da bo vsak dan veliko boljše in da bodo točno vedeli, kdaj so na vrsti in kaj se bo

zgodilo. Še enkrat smo zapeli pesem in jo spremljali na glasbila. Tokrat je šlo že veliko bolje in po pesmi je k otrokom prispel še Eko, ki jih je pohvalil in jim povedal, da je zelo ponosen nanje, da jim je že prvič uspelo speljati celo predstavo. Povedal jim je tudi, da bo vsak dan prišel k njim in bodo vadili, saj jih kmalu čaka predstava. V otroških očeh sem opazila vznemirjenje in nekaj strahu, a hkrati navdušenje. Eko se je poslovil in res, kot je obljubil, prišel vsak dan za pol ure k njim, da so vadili. Drugi in tretji dan vaje smo doživeli padec, ki pa se je na četrti vaji dramatično dvignil in od takrat naprej je šlo vsak dan le še na bolje. Po enem tednu vaje sem vedela, da so otroci pripravljeni na predstavo in tudi vzgojiteljici sta se strinjali z mano. Na vrata smo nalepili obvestilo, da starše vabimo na prireditev ob materinskem dnevu, na katerem bomo premierno predstavili našo avtorsko predstavo Eko pomaga naravi. Tako otroci kot tudi jaz smo nestrpno pričakovali »dan D« in vsak dan pridno vadili.



Slika 10: Vaje na odru



Slika 11: Vaje na odru z glasbeniki

3.9 PRIPRAVA NA LUTKOVNO DEJAVNOST – PREDSTAVA

Vrtec: Šentjur, enota Slivnica

Skupina: 4–6 let

Študentka: Ana Čuješ

Datum: 27. 3. 2017

Področje: Umetnost (lutkovno gledališka vzgoja)

Oblike dela: skupna, skupinska

Metode dela: metoda nastopanja

Metode dela z lutko: dramatizacija z lutko

Pripomočki: ročna lutka klovn – Eko, kostumi, scena, Orffovi instrumenti

Globalni cilji:

- Otroci uprizorijo predstavo.

Operativni cilji:

- Otroci uživajo v pogovoru z lutko.
- Otroci ponovijo svoj tekst.
- Otroci vedo, kdaj so na vrsti.
- Otroci sledijo dogajanju na odru.
- Otroci pravočasno dodajo glasbeni vložek.
- Otroci sodelujejo pri petju pesmi.
- Otroci poustvarjalno spremljajo pesem.
- Otroci so zadovoljni z nastalim.
- Otroci spregovorijo o svojih občutkih in o odzivih staršev.

Potek dejavnosti:

Otroci se pred uprizoritvijo predstave zberejo v sosednji igralnici. Povabimo jih v krog, kjer zaprejo oči, in Eko jim pove spodbudno zgodbico. Ko se otroci umirijo, jih povabi, da si pripravijo svoje rekvizite. Ko imajo vse pripravljeno, dajo vsi skupaj roke na sredino kroga in si z vzklikom zaželijo srečo na odru. Postavijo se v kolono in gredo v svojo igralnico, kjer se »na odru« postavijo na svoja mesta. Publika je pripravljena (starši) in predstava se lahko začne. Po predstavi se otroci priklonijo in po aplavzu stečejo k svojim staršem.

V naslednjem dnevu se v jutranjem krogu pogovorijo o svojih občutkih in odzivih staršev. Vzgojiteljice in Eko jim čestitajo.

Predstavo v prvem tednu aprila zaigramo tudi mlajšima skupinama kot uvod v eko mesec in ko otroci gredo na obisk v 1. razred, s tem pokažejo, kaj vse že oni znajo.

Tabela 8: Predstava

Faze	**Cilji**	**Dejavnost**	**Aktivnost vzgojitelja**	**Aktivnost otrok**
Uvod	Otroci uživajo v pogovoru z lutko. Otroci ponovijo svoj tekst.	Pomirjanje in spodbuda pred predstavo.	Vodi Eka, ki otroke spodbuja z zgodbo. Skupaj gredo skozi celotno zgodbo. Usmeri jih k pripravi vsega potrebnega. Povabi jih, da z rokami naredijo krog in si z vzklikom zaželijo srečo. Usmeri jih, da se postavijo v kolono.	Umirijo se ob poslušanju Eka in v mislih gredo skozi predstavo. Pripravijo vse potrebno. Z rokami naredijo krog in si z vzklikom zaželijo srečo. Postavijo se v kolono.
Osrednji del	Otroci vedo, kdaj so na	Premiera predstave.	Vzgojiteljica (jaz) vodi Eka pripovedovalca.	Otroci igrajo svojo vlogo v predstavi. Pozorno

	vrsti. Otroci sledijo dogajanju na odru. Otroci pravočasno dodajo glasbeni vložek. Otroci sodelujejo pri petju pesmi. Otroci poustvarjalno spremljajo pesem.		Vzgojiteljica je šepetalka, otrokom prišepne besedilo, če ga pozabijo. Pomočnica daje znak glasbenikom.	sledijo zgodbi in ob pozabljenem tekstu pogledajo vzgojiteljico, da jim prišepne besedilo. Glasbeniki prav tako sledijo zgodbi, ob težavah pogledajo pomočnico vzgojiteljice. Vsi otroci pojejo pesem.
Sklepni del	Otroci so zadovoljni z nastalim. Otroci spregovorijo o svojih občutkih in o odzivih staršev.	Pogovor o občutkih.	Otroke pohvalijo. Naslednji dan se v jutranjem krogu pogovorijo o občutkih in odzivih publike.	Otroci se veselijo ob koncu. V jutranjem krogu spregovorijo o svojih občutkih in odzivih staršev.

EVALVACIJA:

V četrtek, 27. 3., smo v dopoldanskem času z otroki še zadnjič pred premiero vadili predstavo. Otroci so zdaj tekst že obvladali in tudi glasbeniki so že točno vedeli, kdaj morajo zaigrati. Po končani igri smo se posedli na preprogo in se pogovorili o tem, kako bo popoldne, ko bodo svojo igro predstavili staršem na prireditvi. Otroci so bili vznemirjeni in hkrati navdušeni. Opozorili smo jih na vse, kar morajo prinesti s seboj, in se poslovili.

Popoldne smo se z vzgojiteljicama dobile, preden so prišli otroci, in smo postavile stole in sceno. Ostale pripomočke smo nesle v sosednjo igralnico, da so si jih otroci sami pripravili pred odhodom na oder. Otroci so se začeli zbirati okoli 16.30, ob 17.00 pa se je začel naš program. Ko so otroci prišli, so si najprej pripravili vse potrebno, potem pa smo se posedli v krog in Eko, ki sem ga animirala, je otroke skozi zgodbo, ki je bila zgodba predstave, pomiril in jih opozoril na ključne točke – kdaj morajo glasbeniki zaigrati, kateri lik se pojavi na odru, koga morajo igralci gledati, ko igrajo na odru. Vstali smo in roke postavili v krog ter si z glasnim vzklikom zaželeli srečo. Otroci so bili vznemirjeni, a so se z vzklikom nekoliko sprostili in že zelo težko pričakovali začetek svoje predstave. Postavili smo se v kolono na hodniku in počakali, da nas vzgojiteljica napove. Ko smo vstopili v igralnico, so se otroci brez besed postavili na svoja mesta in igra se je pričela. Igro so odigrali brez večjih zapletov. Nekajkrat so igralci pogledali šepetalko ali nas, da je dopolnila kakšno besedo, a te napake niso bile moteče. Po končani igri so otroci stekli k svojim staršem, ki so bili vidno ponosni na svoje male igralce in prav tako tudi jaz in vzgojiteljici.

Naslednji dan smo se v jutranjem krogu pogovorili o občutkih otrok in kaj so na njihovo igro povedali starši. Otroški odzivi so bili zelo pozitivni. Povedali so, da so bili njihovi starši na njih zelo ponosni.

16. aprila smo za začetek teme eko mesec svojo predstavo »Eko pomaga naravi« v dopoldanskem času zaigrali tudi prijateljem iz mlajših skupin. Otroci so bili pri igri tokrat še bolj samozavestni in suvereni. Mlajši otroci pa so z velikim zanimanjem in užitkom spremljali predstavo in na koncu z veseljem zarajali z igralci.

Konec maja pa smo se s svojo predstavo predstavili tudi na obisku v šoli, kjer smo navdušili tudi učiteljice in učence 1. razredov, ki jih bo kmalu obiskovala večina otrok iz skupine.



Slika 12: Pred predstavo



Slika 13: Predstava



Slika 14: Skupinska slika

4 SKLEP

V našem diplomskem delu so zajeta teoretična spoznanja, ki smo jih pridobili s prebiranjem literature. V teoretičnem delu smo preštudirali postopek, kako se lotiti predstave, in kasneje v posvetovnju z vzgojiteljicama pripravili osem priprav, skozi katere smo skupino otrok vodili do končnega rezultata – predstave.

Dobro je bilo, da smo pri načrtovanju upoštevali nasvete vzgojiteljic, saj imata več izkušenj in sta otroke bolje poznali kot jaz. Za začetek smo določili pripravo in si zamislili besedilo na temo ločevanja odpadkov, v kateri nastopa tudi lutka, ki otroke spremlja skozi ves potek nastajanja predstave. Potem smo pred vsakim izdelovanjem scene ali kostumov besedilo večkrat prebrali, da se je otrokom zasidralo v spomin. Otroci so si z našo pomočjo razdelili vloge, se učili besedila, izdelali sceno, kostume, si zamislili besedilo pesmi, predstavo opremili z glasbo oz. posameznimi zvoki, dodobra razvili posamezne karakterje, nastopajoče v zgodbi, in na koncu predstavo tudi odigrali pred publiko, kar je bil tudi naš namen in cilj.

Otroci so se skozi celoten potek nastajanja naučili veliko novih pojmov, povezanih z gledališčem, se preizkusili v različnih vlogah ter v pripravi predstave in tudi na glavni uprizoritvi uživali.

Sodelovanje v predstavi smo omogočili vsem 21 otrokom, vsi skupaj so si zamislili besedilo, naslov, glasbo, izdelali sceno in kostume. Vloge smo razdelili po posvetu z vzgojiteljicama, ki sta otroke bolje poznali. Vsak otrok pa je lahko sam presodil, katera vloga mu najbolj ustreza.

Kot zelo dobro se je pri celotnem postopku pokazala tudi lutka, ki je otroke spremljala in z njimi tudi nastopila v predstavi. Bila je izredno motivacijsko sredstvo in otroci so se nanjo tudi v času neusmerjenih dejavnosti zelo navezali in jo vključevali v vsakdanje življenje v vrtcu.

Celoten potek bi lahko razširili in predstavo še bolj dodelali, a zdi se mi, da je glavno, da so se otroci veliko naučili in ob tem neizmerno uživali ter bili na svojo predstavo na koncu zelo ponosni.

5 LITERATURA

Borota, B., Geršak, V., Korošec, H., Majaron, E. (2006). *Otrok v svetu glasbe, plesa in lutk*. Koper: Pedagoška fakulteta.

Crepeau, M. I., Richards, M. A. (2003). *A show of hands. Using Puppets with young children*. St. Paul: Redleaf Press.

Gal Štorman, M., Geč, G. (2013). *Črkolandija: pravljica, dramsko besedilo, gledališki priročnik*. Ljubljana: Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

Golub, Z. (2003). *Šolsko lutkovno gledališče z zbirko lutkovnih igric*. Nova Gorica: Educa.

Korošec, H. (b. d. a.). *Komunikacija v gledališki in lutkovni dejavnosti*. Pridobljeno 10. 3. 2017 iz http://www.pef.uni-lj.si/~vilic/gradiva/3-korosec-komunikacija.pdf.

Korošec, H., Majaron, E. (2002). *Lutka iz vrtca v šolo. Zbornik prispevkov iz teorije in prakse*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Kurikulum za vrtce. Predšolska vzgoja v vrtcih. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.

Lainšček, F., Jovanovič, S. (1994). *Za lutkovno in otroško gledališče. Dramaturški in režiski napotki*. Murska Sobota: Franc – Franc.

Rodari, G. (1996). *Srečanje z domišljijo*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Sagadin, M., Ciglar Milosavljević, D., Seničar, A., Majcen, G. (2014). *Izdelava lutke, lutka in lutkovna igra kot terapevtski in didaktični pripomoček*. Maribor: Kulturno – umetniško društvo Moment.

Šinko, S. (2008). Vloga lutkovnega gledališča pri kulturni vzgoji otrok. *Revija za elementarno izobraževanje*, 1 (3–4).

Trefalt, U. (1993). *Osnove lutkovne režije*. Ljubljana: ZKOS.

Varl, B. (1998). *Igrajmo se z lutkami*. Ljubljana: Mohorjeva družba.

Vogelnik, I. (2012). *Odrske pripovedke*. Ljubljana: Modrijan založba, d. o. o.

Zapiski s predavanj, Lutkovno gledališka vzgoja. (2016). Maribor: Pedagoška fakulteta.

Zupančič, Z. (1993). *Mali gledališki vedež*. Ljubljana: Pravljično gledališče.

PRILOGE

PRILOGA 1: Zgodba *Eko pomaga naravi*

Nekoč je živel klovn Eko. Nekega dne se je sprehajal po mestu in ugotovil je, da se je izgubil. »Ojoj, saj sploh ne vem, kje sem.« Zajokal je. Ko je hodil, je stopil na bananin olupek in padel. »Aaaaaaav moja noga«, je zakričal. »Pohodil si me, joj kako me boli,« je zajavkal bananin olupek. Ja kaj pa ti na tleh, je bil presenečen klovn. »Tomaž in Metka sta me odvrgla na tla.« »S seboj imam vrečko. Pridi, pospravil te bom vanjo.« In odšla sta naprej po poti. Zaslišala sta tihi glasek rože Marjetke: »Nič ne vidim, nekdo je name odvrgel papirček.« Papirček: »Na pomoč, na pomoč, otroka sta se posladkala in me odvrgla nate, Marjetka.« Eko je bil zgrožen: »Joj, kakšna neredna otroka.« Klovn v vrečko pobere tudi papirček, Marjetka pa se zadovoljno pretegne, poravna svoje cvetne liste in se zahvali. Ko že zaslišijo nov glas, ki pripada jokajoči miški: »Aaaa, moja tačka.« »Miška, kaj se ti je pa zgodilo?« je zanimalo Eka. Miška: » Nekdo je odvrgel jogurtov lonček, v katerega sem se zataknila.« »Pridi miška, da te rešim, ti, lonček, pa kar skoči v vrečko.« Lonček skoči v vrečko in ko še zadnjič pokuka ven, zagleda Tomaža in Metko: »Poglejte! Tamle sta Tomaž in Metka, ki sta me odvrgla.« Eko zakriči za njima: »Hej, hej vidva, kaj pa počneta? Zakaj onesnažujeta okolje?« Otroka sta bila v zadregi. »Aaam nikjer nisva našla koša za smeti,« sta rekla. Eko jima je odgovoril: »Ampak vseeno ni treba vreči odpadkov na tla, kaj ne? Pridita z menoj, skupaj bomo poiskali ekološki otok. Tam mi bosta pomagala razvrstiti vse te odpadke, ki sta jih odvrgla na tla.« Otroka sta se strinjala: »No, prav.« Hodili so in hodili in prišli do ekološkega otoka. Ko so prišli do ekološkega otoka, je Eko veselo ugotovil, da ni več izgubljen, saj je tukaj njegov dom. »No, Tomaž in Metka,« je rekel Eko »tukaj bomo razvrstili odpadke v ustrezne zabojnike.« Vsak odpadek skoči v ustrezen zabojnik. Eko: » No, otroka, od zdaj naprej pa si le zapomnita, da imajo tudi odpadki svoje mesto.« Otroka sta se Eku opravičila in mu obljubila, da bosta od zdaj naprej vedela, kam spadajo odpadki in jih tja tudi odvrgla. Poslovili so se drug od drugega.

Tako je klovn Eko Tomaža in Metko naučil, kam mečemo in kako ločujemo odpadke.

PRILOGA 2: Dramski tekst *Eko pomaga naravi*

PRIPOVEDOVALEC EKO: »Pozdravljeni, jaz sem klovn Eko. Zelo rad skrbim za naravo. Najraje od vsega pa ločujem odpadke. Nekega dne, ko sem hodil po mestu, sem se izgubil, poglejte, kaj se mi je takrat zgodilo…«

Na oder pride Eko.

EKO: »Ojoj, saj sploh ne vem, kje sem.« *Zajoka.*

EKO PRIPOVEDOVALEC: Ko sem hodil, sem pohodil bananin olupek in padel.

BANANIN OLUPEK: »Aaaaaaav moja noga! Pohodil si me, joj, kako me boli.«

EKO: »Ja kaj pa ti na tleh?«

BANANIN OLUPEK: »Tomaž in Metka sta me odvrgla na tla.«

EKO: »Pridi z mano, pomagal ti bom poiskati ustrezen koš, v katerega te bova odvrgla.«

EKO PRIPOVEDOVALEC: »Hodili smo naprej in zaslišali tih obupan glas, ki je pripadal Marjetki.«

MARJETKA (tiho in obupano): »Nič ne vidim, nekdo je name odvrgel papirček.«

EKO PRIPOVEDOVALEC: »Nato pa se je oglasil papirček.«

PAPIRČEK: »Na pomoč, na pomoč! Otroka sta se posladkala in me odvrgla nate Marjetka.«

EKO (*zgroženo*): »Joj, kakšna neredna otroka. Papirček, pridi z nama, skupaj bomo poiskali ustrezen koš, v katerega te bomo razvrstili.«

EKO PRIPOVEDOVALEC: »Marjetka se je pretegnila, si poravnala cvetne liste in se odpravila naprej.«

MARJETKA: »Hvala ti, Eko.«

EKO PRIPOVEDOVALEC: »Odpravili smo se naprej in zaslišali glas jokajoče miške.«

MIŠKA *(jokajoče): »*Aaaa, moja tačka.«

EKO: »Miška, kaj se ti je pa zgodilo?«

MIŠKA: »Nekdo je odvrgel jogurtov lonček, v katerega sem se zataknila.«

EKO: »Pridi miška, da te rešim, ti, lonček, pa pridi z nami, skupaj bomo poiskali ustrezen koš, v katerega te bomo odvrgli.«

VSI SKUPAJ: *Zapojejo pesem*

(Ringa ringa raja,

Eko nas navaja

ločiti odpadke, jih dati v smetnjake.

V rjavega olupek,

v modrega papirček

v rumenga pa lonček

in spet bo vse sijoče.)

EKO PRIPOVEDOVALEC: »Hodili smo proti ekološkem otoku in si prepevali našo pesem, ko je lonček zagledal otroka, ki sta ga odvrgla.«

LONČEK: »Poglejte! Tamle sta Tomaž in Metka, ki sta me odvrgla.«

EKO (*zakriči za njima)*: »Hej, hej vidva, kaj pa počneta? Zakaj onesnažujeta okolje?«

OTROKA (*v zadregi*): »Aaam nikjer nisva našla koša za smeti.«

EKO: »Ampak vseeno ni treba vreči odpadkov na tla, kaj ne? Pridita z menoj, skupaj bomo poiskali ekološki otok. Tam mi bosta pomagala razvrstiti vse te odpadke, ki sta jih odvrgla na tla.«

OTROKA: »No, prav.«

Hodijo in po poti si pojejo pesem »Eko nas navaja ločiti odpadke«. Prispejo do ekološkega otoka.

EKO: »Ooooo, saj tukaj je moj dom. Nisem več izgubljen. No, Tomaž in Metka, razvrstili bomo odpadke v ustrezne zabojnike.«

Vsak odpadek skoči v ustrezen zabojnik.

EKO: »No otroka, od zdaj naprej pa si le zapomnita, da imajo tudi odpadki svoje mesto.«

OTROKA: »Oprosti Eko, od zdaj naprej bova vedela, kam sodijo odpadki. Adijo Eko.«

EKO: »Adijo.«

Vsi skupaj zapojejo pesem Eko nas navaja ločiti odpadke in zarajajo, medtem na oder pride Eko pripovedovalec.

EKO PRIPOVEDOVALEC: »Tako sem Tomaža in Metko naučil, kam spadajo odpaki. Zdaj pa vsi skupaj zapojmo našo pesem! «

PRILOGA 3: Pesem »Eko nas navaja ločiti odpadke«

Ringa ringa raja,

Eko nas navaja,

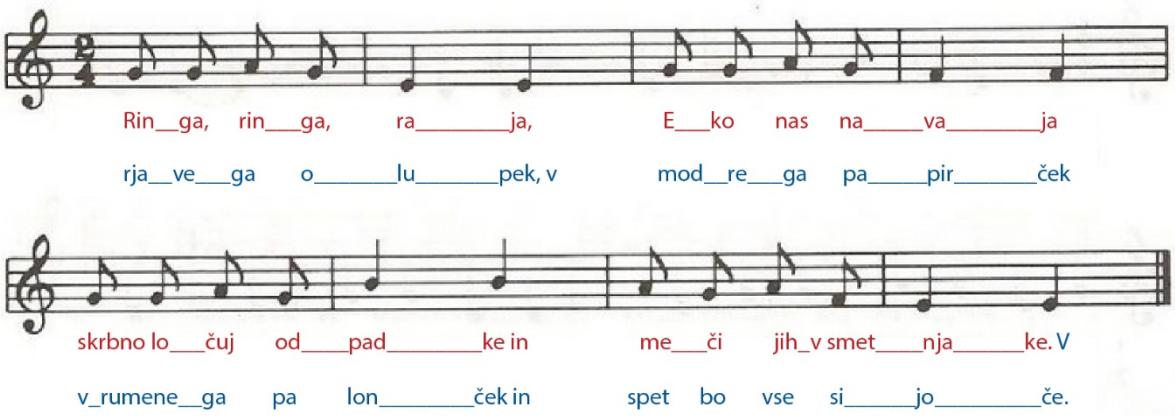
skrbno ločuj odpadke in meči jih v smetnjake.

V rjavega olupek,

v modrega papirček,

v rumenga pa lonček

in spet bo vse sijoče.



PRILOGA 4: IZJAVA O SOGLASJU STARŠEV ZA OBDELAVO OSEBNIH PODATKOV

Vrtec Šentjur ima s strani staršev pridobljena soglasja, ki vsebujejo uporabo fotografij, zvočnih in video posnetkov, ki so nastali v postopku vzgoje in izobraževanja v izobraževalne namene, ki so v skladu z obstoječo zakonodajo.